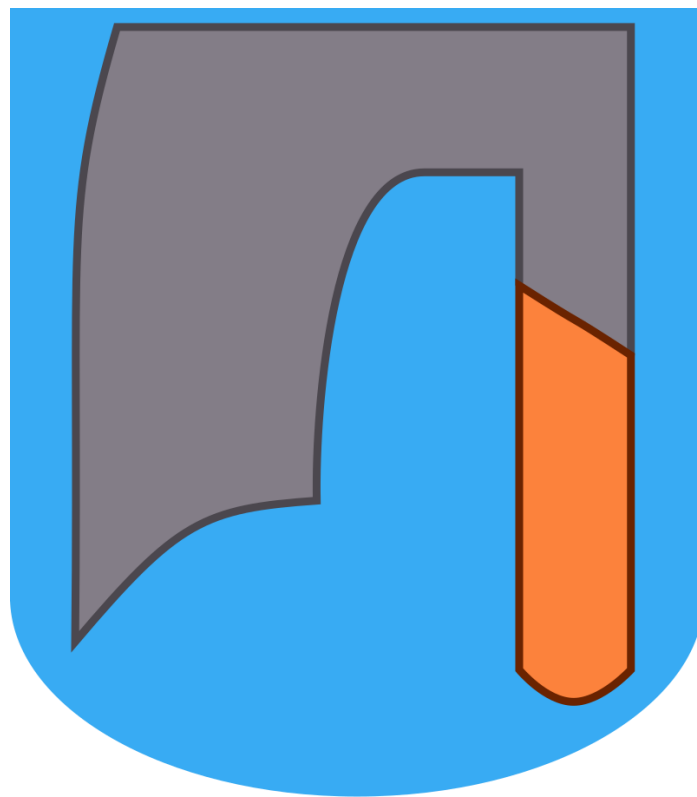

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KOŃSKOWOLA
NA LATA 2025-2032**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA KOŃSKOWOLA.....	12
Informacje ogólne	12
Struktura demograficzna mieszkańców	13
Infrastruktura społeczno-techniczna	17
Oświata	17
Opieka Zdrowotna	20
Bezpieczeństwo publiczne	23
Kultura	28
Sport, rekreacja i turystyka	31
Rynek pracy i gospodarka	34
Mieszkalnictwo oraz stan środowiska.....	36
Organizacje pozarządowe	39
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KOŃSKOWOLA.....	41
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	44
Bezrobocie	50
Bezdomność.....	52
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	53
Alkoholizm	53
Narkomania	59
Uzależnienia behawioralne.....	61
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	64
Ubóstwo	75
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	77
Przemoc domowa.....	80
Problemy w środowisku szkolnym	91
Używanie substancji psychoaktywnych	91
Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc	98

PODSUMOWANIE	102
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	104
WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ	114
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	115
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	135
ANALIZA RYZYKA	136
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	139
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	140
ZMIANY W STRATEGII.....	141
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	141
WNIOSKI I PODSUMOWANIE.....	143
SPIS TABEL	144
SPIS RYSUNKÓW	145
SPIS WYKRESÓW	145
BIBLIOGRAFIA.....	146
Spis publikacji.....	146
Źródła internetowe.....	147

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ponadto, Strategia opracowana przez gminę ma określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,

- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o działalności leczniczej,
- ustawa o zdrowiu publicznym,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy Końskowola. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Końskowola przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w grupach badawczych, przeprowadzonych w listopadzie 2024 roku. W badaniach ankietowych wzięło udział 98 mieszkańców, 167 rodziców uczniów, 53 nauczycieli oraz 12 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponadto w badaniu wzięło udział łącznie 229 uczniów szkół podstawowych, w tym: 120 uczniów klas piątych i szóstych i 109 uczniów klas siódmych i ósmych.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Końskowola wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia, w najważniejszych obszarach.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy Końskowola na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań, wraz z wartością początkową oraz docelową.

Część wdrożeniowa obejmuje zakładane rezultaty, analizę ryzyka, kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development).

Krajowe:

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Wojewódzkie:

- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 - 2030.

Lokalne:

- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2023–2030,
- Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027,

Zapisane w niniejszej Strategii cele są zgodne z zapisami wskazanymi w celach lub obszarach priorytetowych tych dokumentów.

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy/wymiar
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy i społeczny (cele od 1 do 4, 8, 16)
DOKUMENTY KRAJOWE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel główny - poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej	Cel szczegółowy 1 - Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań w zakresie rozwoju lokalnego
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel główny - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel główny - wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce, Cel 2 - Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej, Cel 3 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, Cel 4 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025	Cel strategiczny - Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar
Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku	Cel strategiczny 1 - Kształtowanie strategicznych zasobów- rolnych. Cel strategiczny 2 - Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych. Cel strategiczny 3 - Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu. Cel strategiczny 4 - Wzmacnianie kapitału Społecznego.

<p>Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 - 2030</p>	<p>Cel operacyjny 1: Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo i zagrożonych ubóstwem i dziedziczeniem biedy.</p> <p>Cel operacyjny 2: Poprawa systemu wsparcia osób biernych zawodowo i zagrożonych ubóstwem i dziedziczeniem biedy.</p> <p>Cel operacyjny 3: Skuteczna aktywizacja osób bezrobotnych, biernych zawodowo, w szczególności długotrwale bezrobotnych i bez doświadczenia zawodowego.</p> <p>Cel operacyjny 4: Wzrost poziomu współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi, konsolidacja oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, bierności zawodowej, ubóstwa i dziedziczenia biedy.</p>
DOKUMENTY LOKALNE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar
<p>Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2023– 2030</p>	<p>Cel strategiczny 1 - Zapewnienie mieszkańcom powiatu puławskiego pełnego i stabilnego systemu pomocy społecznej w wymiarze infrastrukturalnym, instytucjonalnym i kadrowym.</p> <p>Cel strategiczny 2 - Objęcie osób i rodzin wymagających wsparcia komplementarną, profesjonalną i efektywną pomocą.</p>

	<p>Cel strategiczny 3 - Zwiększenie dostępności do aktywizacji społecznej i zawodowej, w tym osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Cel strategiczny 4 - Wzmocnienie współpracy i koordynacja działań pomocowych samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych.</p>
<p>Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Puławskim na lata 2023-2030</p>	<p>Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji lokalnej polityki społecznej. Dodatkowo stanowi podstawę do aplikowania o środki finansowe na realizację działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, ich integracji ze środowiskiem społecznym oraz aktywizacji zawodowej i społecznej.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów strategicznych i programowych

CHARAKTERYSTYKA KOŃSKOWOLA

Informacje ogólne

Gmina Końskowola jest gminą wiejską w województwie lubelskim, w powiecie puławskim. Jej powierzchnia wynosi 8 988 ha. Gmina jest podzielona na 16 sołectw: Chrzążów, Chrzążówek, Końskowola, Las Stocki, Młynki, Nowy Pożóg, Opoka, Pulki, Rudy, Sielce, Skowieszyn, Stara Wieś, Stary Pożóg, Stok, Witowice, Wronów.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Gminy Końskowola

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina Końskowola liczyła 8 376 mieszkańców; z czego 50,90% stanowią kobiety (4 263), a 49,10% mężczyźni (4 113). Współczynnik feminizacji dla Gminy Końskowola wynosił 104 (na 100 mężczyzn przypada 104 kobiety). Na przestrzeni lat 2019-2023 liczba mieszkańców zmalała.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2023 roku

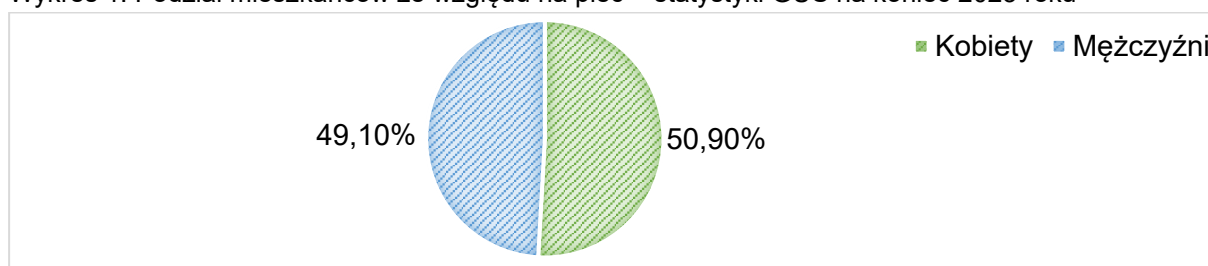

Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2019-2023

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2019	8 813 osób
rok 2020	8 610 osób
rok 2021	8 534 osoby
rok 2022	8 440 osób
rok 2023	8 376 osób
kobiety	
rok 2019	4 502 kobiety
rok 2020	4 404 kobiety
rok 2021	4 362 kobiety
rok 2022	4 316 kobiet
rok 2023	4 263 kobiety
mężczyźni	
rok 2019	4 311 mężczyzn
rok 2020	4 206 mężczyzn
rok 2021	4 172 mężczyzn
rok 2022	4 124 mężczyzn
rok 2023	4 113 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2023 roku w Gminie Końskowola zarejestrowano 78 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 90 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosiło -12.

Tabela 3. Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym w latach 20219-2023

Migracje	
zameldowania w ruchu wewnętrznym	
rok 2019	59 osób
rok 2020	77 osób
rok 2021	80 osób
rok 2022	54 osoby
rok 2023	78 osób
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	
rok 2019	90 osób
rok 2020	92 osoby
rok 2021	86 osób
rok 2022	72 osoby
rok 2023	90 osób
saldo migracji wewnętrznych	
rok 2019	-31
rok 2020	-15
rok 2021	-6
rok 2022	-18
rok 2023	-12

W tym samym roku 2 osoby zameldowały się z zagranicy oraz nie zarejestrowano żadnego wymeldowania za granicę - daje to dodatnie saldo migracji zagranicznych wynoszące 2.

Mieszkańcy Gminy Końskowola zawarli w 2023 roku 23 małżeństwa, co odpowiada 2,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców.

Gminę Końskowola charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2023 roku wyniósł -51. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,07 na 1000 mieszkańców

Gminy Końskowola. W 2023 roku urodziło się 53 dzieci, w tym 22 dziewczynki i 31 chłopców. W tym samym czasie doszło do 104 zgonów, co odpowiada 12,39 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2019-2023 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2019: -17,
- rok 2020: -65,
- rok 2021: -72,
- rok 2022: -66,
- rok 2023: -51.

Urodzenia żywe ogółem:

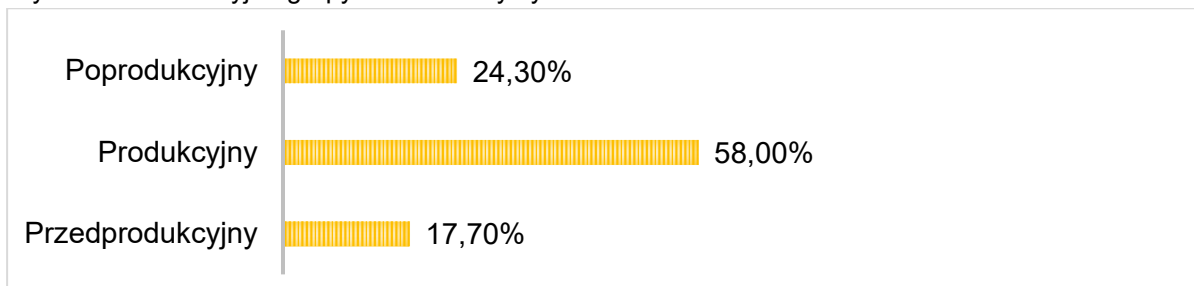
- rok 2019: 89 osób,
- rok 2020: 67 osób,
- rok 2021: 78 osób,
- rok 2022: 54 osoby,
- rok 2023: 53 osoby.

Zgony ogółem:

- rok 2019: 106 osób,
- rok 2020: 132 osoby,
- rok 2021: 150 osób,
- rok 2022: 120 osób,
- rok 2023: 104 osoby.

Dane statystyczne GUS na koniec roku 2023 wskazują, że 58,00% mieszkańców z terenu Gminy Końskowola jest w wieku produkcyjnym, 17,70% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 24,30% w wieku poprodukcyjnym¹.

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2023 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Gminy Końskowola

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

Na terenie Gminy Końskowola funkcjonują 2 placówki wychowania przedszkolnego oraz oddziały przedszkolne w Szkołach Podstawowych.

- Gminne Przedszkole w Końskowoli,
- Przedszkole w Zespole Placówek Oświatowych im. Jana Kochanowskiego w Starym Pożogu.

Na przestrzeni lat 2021-2022 zmalała liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Końskowola.

Tabela 4. Wychowanie przedszkolne

Wychowanie przedszkolne	
Liczba dzieci w przedszkolach	
Rok 2021/2022	160 dzieci
Rok 2022/2023	157 dzieci
Rok 2023/2024	157 dzieci
Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych	
Rok 2021/2022	80 dzieci
Rok 2022/2023	71 dzieci
Rok 2023/2024	72 dzieci
Oddziały	
Rok 2021/2022	11 oddziałów
Rok 2022/2023	10 oddziałów
Rok 2023/2024	11 oddziałów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportu o stanie Gminy w 2021, 2022 i 2023

Aktualnie na terenie gminy nie funkcjonuje żaden żłobek. Planowane jest otwarcie żłobka od września 2025 roku.

Szkoły podstawowe na terenie Gminy Końskowola:

- Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Końskowoli,
- Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych im. Jana Kochanowskiego w Starym Pożogu,
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Chrzążowie.

Na przestrzeni lat 2021-2024 zmalała liczba uczniów w szkołach podstawowych.

Tabela 5. Szkoły podstawowe na terenie gminy

Szkoły podstawowe na terenie gminy	
Liczba oddziałów w szkołach	
Rok 2021/2022	38 oddziałów
Rok 2022/2023	35 oddziałów
Rok 2023/2024	32 oddziały
Liczba uczniów w szkołach	
Rok 2021/2022	638 uczniów
Rok 2022/2023	589 uczniów
Rok 2023/2024	519 uczniów

Na terenie gminy nie ma żadnej szkoły średniej. Absolwenci szkół podstawowych mają możliwość kontynuowania nauki w szkołach publicznych i prywatnych, znajdujących się na obszarze powiatu puławskiego.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 98 dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Końskowola, w tym: 72 kobiety oraz 26 mężczyzn. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w przedziale 31-60 lat (76,53%).

Ponadto, 89,80% ankietowanych mieszkańców była aktywna zawodowo, 7,14% to emeryci lub renciści, 2,04% pozostawało bez zatrudnienia, a pozostałe 1,02% posiadało status studenta.

Idąc dalej, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, a kolejno średnim i policealnym. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły

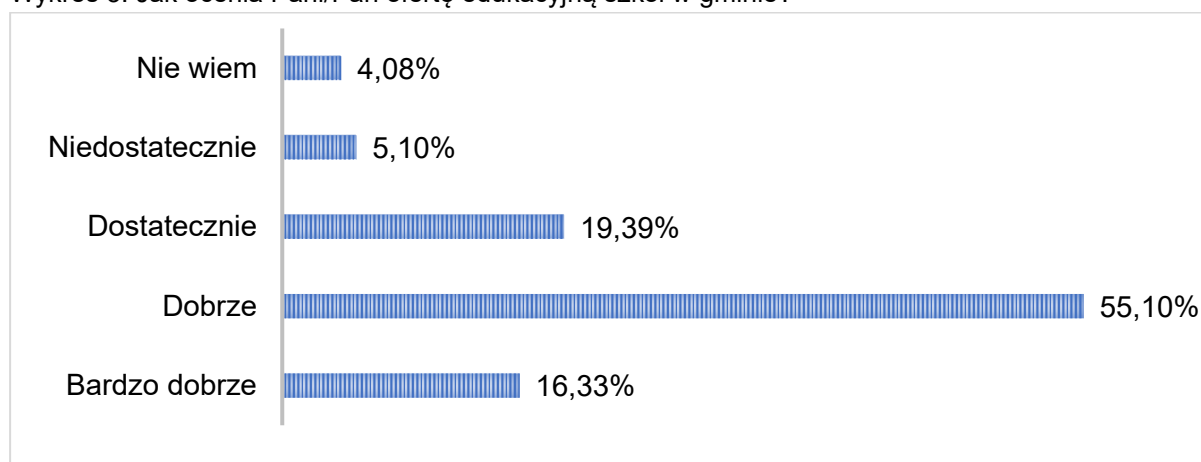
osoby reprezentujące trzyosobowe gospodarstwa domowe, a kolejno reprezentujące czteroosobowe gospodarstwa domowe oraz dwuosobowe gospodarstwa domowe.

Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 55,10% badanych udzieliło odpowiedzi przeczącej, natomiast 22,45% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest wystarczająca. Pozostałe 22,45% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 84,69% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 5,10% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 10,20% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 55,10% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 19,39% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 16,33% stwierdziło, iż jest ona bardzo dobra. Z kolei, 5,10% zaznaczyło, iż jest ona niedostateczna. Pozostałe 4,08% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Ankietowani mieszkańcy zwrócili uwagę również na problem małej ilości zajęć dodatkowych dla uczniów, funkcjonowania świetlic szkolnych, gdzie nie ma regulacji korzystania z telefonów komórkowych, mała liczba wycieczek edukacyjnych oraz konkursów między szkołami (plastycznych oraz sportowych).

Opieka Zdrowotna

Podstawowa opiekę zdrowotną w Gminie Końskowola zapewniają:

- Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Gminnego Ośrodka Zdrowia w Końskowoli,
- Pro Family Med w Końskowoli,
- Prywatny Gabinet Bogumiła Urbańska. Gabinet Pediatriczny Końskowola,
- Prywatny Gabinet Lekarski Anna Różyńska-Polak Stara Wieś,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny lek. stom. Barbara Stefanek-Nowacka w Końskowoli.

Pierwsza pomoc medyczna w ramach Zintegrowanego Systemu Ratownictwa realizowana jest przez Szpitalny Oddział Ratunkowy Szpitala Specjalistycznego w Puławach. W przypadku konieczności hospitalizacji, jak również specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy Gminy korzystają z usług Szpitala Specjalistycznego w Puławach.

Według danych GUS na terenie gminy w 2023 roku działały 2 ogólnodostępne apteki. Na jedną ogólnodostępną aptekę przypada 4 188, a co za tym idzie mieszkańcy mają relatywnie dobry dostęp do leków.

Według danych z GUS, w 2023 roku udzielono 23 610 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 22 011 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Według danych przedstawionych przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminnego Ośrodka Zdrowia w Końskowoli w 2023 roku realizowany był program profilaktyki gruźlicy w którym uczestniczyło 466 osób.

Na przestrzeni lat 2021-2023 wzrosła liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ oraz pod opieką pielęgniarek.

Liczba osób przebywających pod opieką lekarzy POZ;

- rok 2021 - 3 881 osób,
- rok 2022 - 3 914 osób,
- rok 2023 - 4 098 osób.

Liczba osób przebywających pod opieką pielęgniarek POZ:

- rok 2019 - 4 229 osób,
- rok 2020 - 4 261 osób,
- rok 2021 - 4 294 osoby.

Wykaz świadczonych usług przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gminnego Ośrodka Zdrowia w Końskowoli:

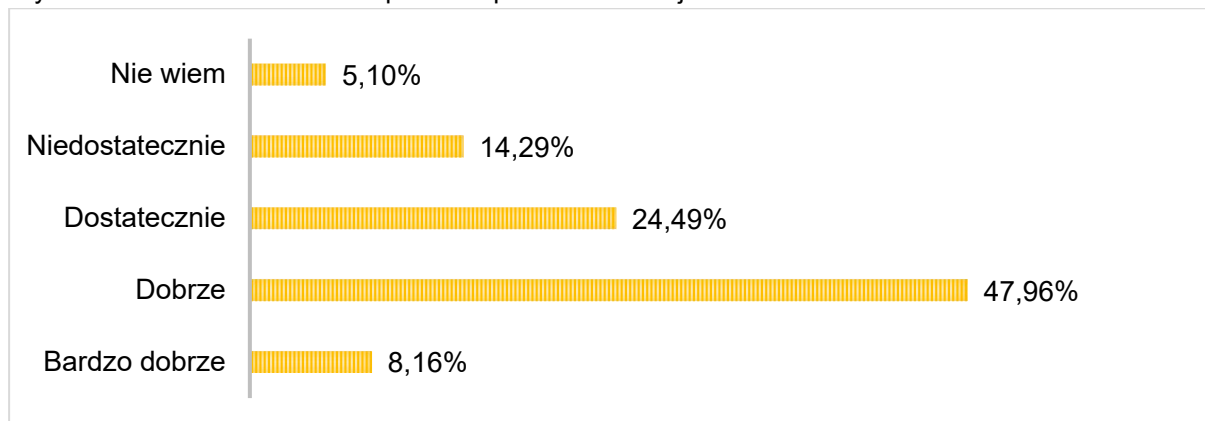
- Badania bilansowe dzieci w podziale na grupy wiekowe,
- Porady lekarskie,
- Świadczenia położnej,
- Porady pielęgniarskie,
- Szczepienia ochronne,
- Świadczenia zabiegowe: m .in. EKG, iniekcje, opatrywanie ran, pobieranie materiału do badań diagnostycznych,
- Świadczenia pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania.

Dobra jakość opieki zdrowotnej jest konieczna nie tylko ze względu na trendy demograficzne, czy możliwość zmniejszenia ryzyka wystąpienia ubóstwa wynikającego z powodów zdrowotnych. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, szczególnie w przypadku zagrożeń epidemiami lub pandemiemi. Ważne są działania profilaktyczne, także w najstarszych grupach wiekowych.

Zauważyć należy, iż 47,96% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 24,49%

stwierdziło, że oferta usług medycznych jest dostateczna, 14,29% ankietowanych przyznało, że oferta w tym zakresie jest niedostateczna, a 8,16% bardzo dobra. Pozostałe 5,10% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?

Ankietowani mieszkańcy zwrócili również uwagę na problem związany z brakiem pediatrów, brakiem programów profilaktycznych i akcji promujących zdrowie oraz wykładów prozdrowotnych prowadzonych przez pielęgniarki, lekarzy stomatologów i higienistki.

Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia mieszkańców i rozwoju lokalnej społeczności. Zapobieganie zjawiskom, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia, ochrona bezpieczeństwa, dbałość o zachowanie porządku publicznego oraz działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej należą do obowiązków samorządu terytorialnego.

Nad bezpieczeństwem lokalnej społeczności czuwają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Puławach.

Ponadto na terenie Gminy Końskowola znajduje się jedenaście jednostek Ochotniczej Straży Pożarnych:

- OSP Końskowola (KSRG),
- OSP Pożóg (KSRG),
- OSP Witowice (KSRG),
- OSP Chrzążów,
- OSP Chrzążówek,
- OSP Młynki,
- OSP Opoka,
- OSP Rudy,
- OSP Sielce,
- OSP Skowieszyn,
- OSP Stok.

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu z powodu zakłócenia porządku publicznego oraz prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości.

Tabela 6. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:	Rok	Liczba interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2021	17 interwencji
	rok 2022	14 interwencji
	rok 2023	17 interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	2 interwencje
zakłócanie porządku publicznego	rok 2021	59 interwencji
	rok 2022	62 interwencje
	rok 2023	53 interwencje
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2021	1 wypadek
	rok 2022	2 wypadki
	rok 2023	2 wypadki
przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	rok 2021	26 osób
	rok 2022	18 osób
	rok 2023	16 osób

Najczęstszym przestępstwem na terenie Gminy Końskowola w 2023 roku była kradzież z włamaniem, a kolejno uszkodzenie kradzież mienia oraz uszkodzenie mienia.

Tabela 7. Przestępstwa na Gminy Końskowola

Przestępstwa na terenie gminy	Rok	Liczba przestępstw
kradzież z włamaniem	rok 2021	6 przestępstw
	rok 2022	7 przestępstw
	rok 2023	7 przestępstw
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2021	7 przestępstw
	rok 2022	6 przestępstw
	rok 2023	2 przestępstwa
pobicie	rok 2021	0
	rok 2022	1 przestępstwo
	rok 2023	1 przestępstwo
uszkodzenie mienia	rok 2021	5 przestępstw
	rok 2022	3 przestępstwa
	rok 2023	5 przestępstw
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	rok 2021	3 przestępstwa
	rok 2022	2 przestępstwa
	rok 2023	2 przestępstwa
kradzież mienia	rok 2021	4 przestępstwa
	rok 2022	10 przestępstw
	rok 2023	6 przestępstw
inne	rok 2021	45 przestępstw
	rok 2022	51 przestępstw
	rok 2023	49 przestępstw

Artykuł KK Kwalifikacja prawna liczba wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

Rok 2021 :

- znęcanie się nad rodziną - 7 / 6 / 6,
- groźba karalna - 3 / 3 / 3,
- uchylenie się od płacenia alimentów - 1 / 3 / 1,
- inne - 11 / 9 / 5.

Rok 2022 :

- znęcanie się nad rodziną - 6 / 4 / 4,
- groźba karalna - 2 / 3 / 2,
- uchylenie się od płacenia alimentów - 1 / 1 / 1,
- inne - 7 / 5 / 4.

Rok 2023 :

- znęcanie się nad rodziną - 7 / 3 / 6,
- groźba karalna - 3 / 3 / 3,
- uchylenie się od płacenia alimentów - 2 / 3 / 2,
- inne - 10 / 8 / 7.

Statystyki Policji wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, natomiast mężczyźni są najczęściej osoba stosującymi przemoc domową. Na przestrzeni lat 2021-2023 wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej oraz liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu.

Tabela 8. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie

Liczba:	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba osób doznających przemocy domowej:	15	8	12
Kobiety	15	7	11
Mężczyźni	0	1	0
Nieletni	0	0	1

Liczba osób stosujących przemoc domową:	13	8	12
Kobiety	0	1	0
Mężczyźni	13	7	12
Nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	7	3	7
Kobiety	0	0	0
Mężczyźni	7	3	7

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2021 - wszczęcie 13 procedur NK,
- rok 2022 - wszczęcie 8 procedur NK,
- rok 2023 - wszczęcie 12 procedur NK.

Kultura

Ważną częścią działalności samorządu terytorialnego jest dbałość o kulturę, zachowanie jej bogactwa oraz zapewnienie różnych form jej upowszechniania wśród mieszkańców.

Działalnością kulturalną na obszarze Gminy Końskowola zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury im. K. Walczak oraz działająca w jego strukturach Gminna Biblioteka Publiczna.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Końskowoli:

W 2023 roku GOK organizował 9 stałych, cyklicznych warsztatów dla dzieci, młodzieży i dorosłych - zajęcia plastyczne, kodowania, szachowe, kreatywne, taekwondo, teatralne dla dorosłych, indywidualne muzyczne i plastyczne.

W ramach GOK działają 4 zespoły muzyczne:

- Orkiestra Dęta (40 osób),
- Kapela podwórkowa „Końskowolskie Chopaki” (5 osób),
- Zespół muzyczny „Cygańska brać” (4 osoby),
- Zespół Artystyczny „Pokolenie’ (25 osób).

W 2023 roku oprócz wydawanych regularnie 11 numerów pisma społeczno - kulturalnego „Echo Końskowoli” ukazały się dwa kolejne numery półrocznika pt. „Kajet Końskowolski”. Jest to periodyk zawierający wspomnienia mieszkańców Gminy Końskowola. W 2023 roku GOK zajmował się również udostępnianiem stałej wystawy eksponatów znajdujących się w nowopowstałym Muzeum Tęczyńskich w budynku Ratusza.

W 2023 roku GOK zorganizował następujące wydarzenia, spotkania i konkursy:

- Koncerty i przedstawienia Okolicznościowe występy lokalnych zespołów teatralnych *spektakl „Na pełnym morzu”*, muzycznych, chóru jak i zaproszonych artystów odbywające się na scenie GOK. (ok. 500 widzów),

- Interaktywna gra terenowa - „Moja Końskowola” (ok. 100 uczestników),
- *Wiosna ach to ty* - online (120 uczestników),
- Cykliczne wystawy (łącznie udział ok.450 odwiedzających),
- Kiermasze świąteczne z konkursem kulinarnym (40 wystawców, ok. 700 uczestników),
- Wakacje i ferie w GOK (60 uczestników),
- Żołnierze wyklęci,
- Ryneček Sieniawskiej (. 50 uczestników),
- Konkurs poezji ludowej im. Z. Spasówki online 65 uczestników),
- Wystawa Twórczości Rodzimych Artystów (25 uczestników, ok. 350 widzów),
- Dzień Podziemnego Państwa Polskiego (ok. 30 uczestników),
- Spotkania autorskie (łącznie ok 250 uczestników),
- Plener Różany (ok. 150 uczestników),
- Święto Róż (23 wystawców, ok. 2000 uczestników),
- Spotkania kulturalno - historyczne (łącznie ok. 250 uczestników),
- Spotkania grupy wsparcia (6 uczestników),
- Narodowe Czytanie (ok. 30 uczestników).

Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Końskowoli:

W 1997 r. Biblioteka decyzją Rady Gminy została połączona z Gminnym Ośrodkiem Kultury w jedną instytucję. Działalność podstawowa biblioteki dotyczy rozwijania i zaspokajania potrzeb czytelniczych oraz upowszechniania i rozwoju kultury na terenie gminy.

Według danych GUS z 2023 roku biblioteka w Gminie Końskowola posiadała księgozbiór liczący 19 392 wolumenów. W 2023 roku zarejestrowano 907 czytelników oraz 17 152 wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz. Biblioteka wykupiła dla swoich czytelników 30 kodów dostępu do platformy ebooków Legimi. Skorzystało z niej w ciągu roku 51 czytelników, którzy wypożyczyli 3168 ebooki i 1544 audiobooki. Biblioteka podłączona jest do platformy biblioteki cyfrowej Academica. Księgozbiór

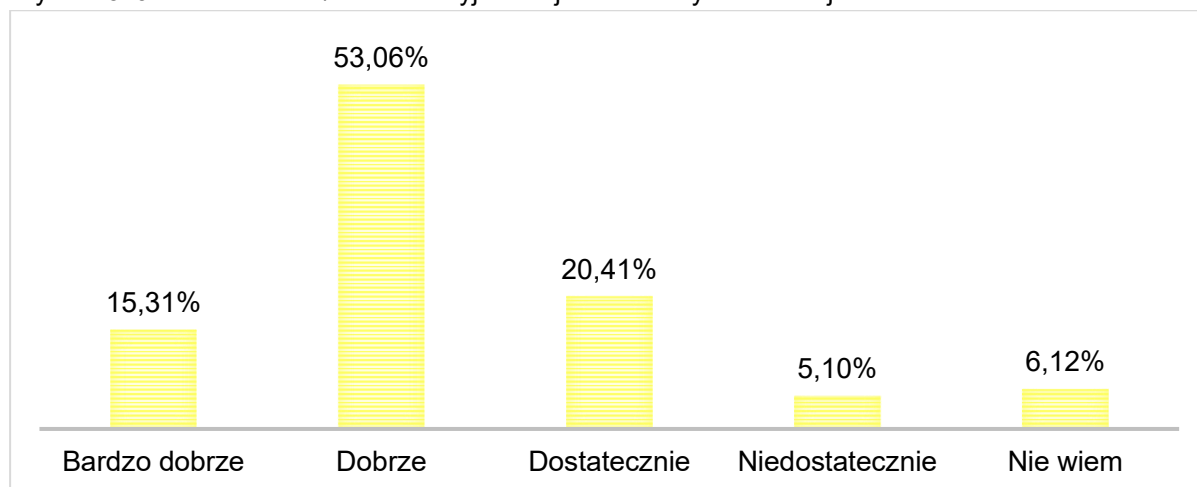
Biblioteki liczy 18745 woluminów, zbiorów specjalnych 445 w tym 209 audiobooków i 156 gier planszowych.

W 2023 roku Biblioteka organizowała wydarzenia dla mieszkańców m.in.:

- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich,
- Tydzień Bibliotek,
- Ogólnopolska akcja „Czytamy z sercem”,
- Spotkania autorskie,
- Kontynuacja projektu dla przedszkolaków „Mała Książka Wielki Człowiek”.

Jakość oferty kulturalnej, największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (53,06%). Z kolei, 20,41% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są dostateczne, a 15,31% przyznało, iż oferta kulturalna jest bardzo dobra. Następnie 5,10% oceniło ją na poziomie niedostatecznym, a pozostałe 6,12% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?

Ankietowani mieszkańcy dla poprawienia atrakcyjności oferty kulturalnej na terenie gminy zasugerowali, aby w okresie letnim odbywało się więcej koncertów, zorganizować kino w plenerze oraz zajęcia integracyjne dla rodzin z dziećmi.

Sport, rekreacja i turystyka

Gmina Końskowola to lokalne centrum handlowo-usługowe, zagłębie hodowli krzewów ozdobnych, głównie róż, a także drzew i krzewów owocowych. Mieści się tu siedziba Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Na terenie Końskowoli odbywa się coroczne święto znane jako „Święto Róż”, podczas którego promowane są tradycyjne uprawy róż oraz roślin ozdobnych.

Końskowola to gmina pełna ciekawych atrakcji turystycznych. Od historycznych zabytków po malownicze trasy spacerowe. Atrakcje w Końskowoli oferują zarówno możliwość aktywnego spędzania czasu, jak i relaksu w pięknym otoczeniu. Obiekty historyczne znajdujące się na terenie Gminy Końskowola:

- Kościół parafialny w Końskowoli,
- Dwór Tęczyńskich w Końskowoli,
- Folwark Tęczyńskich,
- Ratusz w Końskowoli.

W Gminie Końskowola znajdują się liczne wąwozy Płaskowyżu Nałęczowskiego. Przez teren Gminy przebiegają trzy szlaki nordic walking oraz dwa szlaki rowerowe.

- trasa czerwona – prowadzi przez Skowieszyn, Stary Pożóg i Las Stocki, ma 14 km długości i poprowadzona jest zarówno drogami asfaltowymi, jak i polnymi,
- trasa żółta – prowadzi przez Skowieszyn, Stary Pożóg i Las Stocki, ma 9,2 km długości, a jej głównym walorem są trasy poprowadzone szerokimi drogami, pośród malowniczych pól różanych oraz wzdłuż lasu,
- trasa zielona – stosunkowo krótka, posiada 6,8 km długości – i jest poprowadzona głównie ulicami asfaltowymi.

La'Lawenda to niepowtarzalna plantacja lawendy. Właściciele kontynuując ponad 30-letnie rodzinne tradycje szkółkarskie założyli plantację w 2018 r. Na jej terenie znajduje się ok. 5600 krzewów, które posadzone są w osiemnastu 45-metrowych rzędach. Są to przede wszystkim odmiany lawendy wąskolistnej, takie jak: Hidcote, Munstead, Beate, Siesta i Silver Mist.

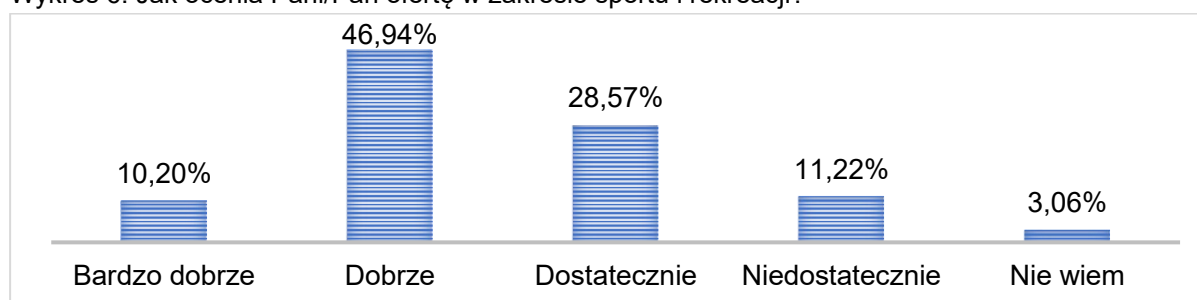
Manufaktura Różana jest rodzinnym gospodarstwem, które od 10 lat dzieli się z innymi swoją pasją i zamiłowaniem do róż. Plantacja położona jest w miejscowości Stara Wieś, gdzie od dawna pielęgnowane są długie i bogate tradycje uprawy krzewów i roślin ozdobnych.

Gmina Końskowola posiada rozwiniętą bazę sportową. Funkcjonuje tu klub sportowy „KS Powiślak”, w którym działają 2 sekcje sportowe – piłki nożnej i piłki siatkowej. Drużyny w obu sekcjach odnoszą sukcesy na szczeblu regionalnym i krajowym.

We współpracy z Urzędem Gminy Końskowola oraz szkołami z terenu gminy, w ramach realizacji zadania współfinansowanego ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej z Ministerstwa Sportu i Turystyki w dniu 11 listopada z okazji Święta Narodowego ramach realizacji zadania zorganizowano zawody biegowe dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz w formie zabawy i rekreacji biegi rodzinne. W wydarzeniu wzięło udział około 100 osób zarówno z terenu gminy powiatu puławskiego.

Ofertę w zakresie sportu i rekreacji, 46,94% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 28,57% uznało, że zasoby w tym zakresie są dostateczne, natomiast 11,22% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest niedostateczna. Następnie 10,20% uznało, że zasoby gminy w tym zakresie są bardzo dobre, a pozostałe 3,06% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

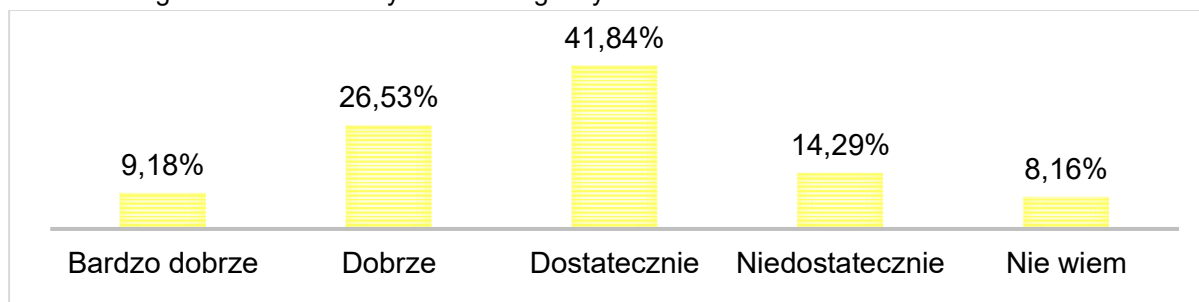
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Ankietowani mieszkańcy przedstawili swoje sugestie, aby polepszyć atrakcyjność oferty w zakresie sportu i rekreacji, wśród nich znalazły się: zorganizowanie oferty z niecodziennymi dyscyplinami sportowymi jak np. szermierka, więcej siłowni oraz budowa pływalni.

Ponadto, 41,84% ankietowanych mieszkańców oceniło dostatecznie działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 26,53% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dobra, a 14,29% stwierdziło, iż jest niedostateczna. Następnie 9,18% oceniło działania gminy w tym zakresie jako bardzo dobre. Pozostałe 8,16% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy?

Ankietowani mieszkańcy zwrócili uwagę na konieczność poszerzenia oferty zajęć dla dzieci i młodzieży tj. kursy tańca i plastyczne. Według mieszkańców w gminie brakuje miejsc spotkań dla młodzieży. W gminie jest słaba komunikacja dla dzieci i młodzieży, które nie mają czym dojechać i wrócić w soboty i niedziele z Puław i do Puław.

Rynek pracy i gospodarka

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2023, w Gminie Końskowola pracowały 3 499 osób w gospodarce narodowej, w tym: 1 613 kobiet oraz 1 886 mężczyzn.

Tabela 9. Liczba osób pracujących w latach 2019-2023

Liczba osób pracujących	
pracujący ogółem	
rok 2019	885 osób
rok 2020	774 osoby
rok 2021	897 osób
rok 2022*	3 544 osoby
rok 2023*	3 499 osób
pracujące kobiety	
rok 2019	413 kobiet
rok 2020	364 kobiety
rok 2021	412 kobiet
rok 2022*	1 630 kobiet
rok 2023*	1 613 kobiet
pracujący mężczyźni	
rok 2019	472 mężczyzn
rok 2020	410 mężczyzn
rok 2021	485 mężczyzn
rok 2022*	1 914 mężczyzn
rok 2023*	1 886 mężczyzn

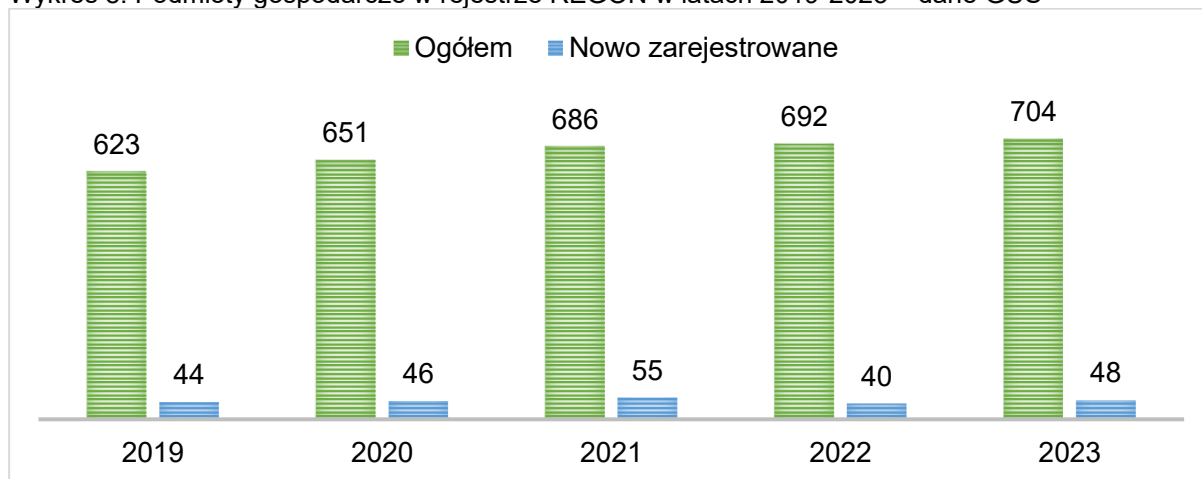
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Końskowola to 3,5%.

* Pracujący w gospodarce narodowej (dane GUS)

W Gminie Końskowola w roku 2023 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 704 podmioty gospodarki narodowej, z czego 555 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 48 nowych podmiotów, a 29 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2019-2023 najwięcej (55) podmiotów zarejestrowano w roku 2021, a najmniej (44) w roku 2019. W tym samym okresie najwięcej (32) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2019 roku, najmniej (15) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2021 roku.

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2019-2023 – dane GUS

Mieszkalnictwo oraz stan środowiska

Według danych GUS, zasoby mieszkaniowe Gminy Końskowola na koniec 2023 roku szacowane były na 2 893 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 284 522 m². Jak widać w tabeli, baza mieszkaniowa rośnie z roku na rok, a więc sytuacja mieszkaniowa w gminie sukcesywnie ulega polepszeniu.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
mieszkania	2 844	2 858	2 873	2 893
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	277 827	279 750	281 944	284 522

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Uwarunkowania przyrodnicze, co można stwierdzić na podstawie ruchów migracyjnych ludności, odgrywają coraz większą rolę w decyzjach o lokalizacji miejsca zamieszkania. Środowisko przyrodnicze podlega z jednej strony ogromnej presji inwestycyjnej, z drugiej staje się przedmiotem troski w polityce przestrzennej.

Gmina Końskowola posiada Program Ochrony Środowiska dla Gminy Końskowola na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2030, przyjęty uchwałą nr XXXVIII/242/2021 Rady Gminy Końskowola z dnia 15 grudnia 2021 r. W 2023 roku Gmina Końskowola prowadziła działania mające na celu ochronę i poprawę jakości środowiska przyrodniczego, określone w powyższych dokumentach. Jednym z takich działań było usuwanie barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Końskowola.

Stan jakości powietrza

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. Ocenę taką przeprowadza się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin.

Gmina Końskowola należy do strefy lubelskiej. Decydujący wpływ na jakość powietrza w strefie lubelskiej ma zapylenie pyłem PM10. Jest to uwarunkowane stosowaniem do

celów grzewczych głównie węgla kamiennego, co powoduje wzrost stężeń pyłu i siarki w okresie chłodnym.

Gmina Końskowola posiada jeden czujnik mierzenia jakości powietrza firmy Syngeos, który zlokalizowany jest na budynku GOK w Końskowoli, przy ul. Lubelskiej 93, 24-130 Końskowola.

Na terenie Gminy Końskowola nie funkcjonuje zewnętrzna jednostka ciepłownicza stanowiąca źródło ciepła dla mieszkańców. Budynki publiczne, mieszkania zbiorowego, budynki użyteczności publicznej oraz budynki prywatne ogrzewane są indywidualnie za pomocą pieców lub lokalnych kotłowni. Podstawowym opałem stosowanym wśród mieszkańców jest drewno i węgiel.

Zagrożenie hałasem

Na terenie Gminy Końskowola klimat akustyczny kształtowany jest w głównej mierze przez hałas komunikacyjny wytwarzany przez pojazdy drogowe. Przez obszar Gminy przebiega dwutorowa linia kolejowa nr 7 relacji Warszawa – Dorohusk (przejście graniczne z Ukrainą). Na terenie Gminy Końskowola nie były prowadzone pomiary natężenia hałasu komunikacyjnego.

Gospodarowanie wodami

Gmina w całości położona jest w zlewni Wisły, odwadniana jest przez jej prawobrzeżny dopływ Kurówkę, która tworzy zlewnię II rzędu. Na terenie Gminy Końskowola zlokalizowanych jest 10 budowli hydrotechnicznych. Na terenie Gminy Końskowola nie występują urządzenia ani systemy ochrony przeciwpowodziowej należące do PGW Wody Polskie. W celu zapobiegania powstawaniu zjawisk powodziowych wykonywane są doraźne konserwacje cieków i urządzeń będących w posiadaniu Wód Polskich. Na obszarze gminy Końskowola nie ma punktów pomiarowych służących ocenie stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gmina Końskowola nie posiada składowiska odpadów. Wykonawcą usługi odbioru zagospodarowania odpadów komunalnych pochodzących z terenu Gminy jest Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Puławach. Na omawianym obszarze działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Organizacje pozarządowe

Widocznym przejawem aktywności społecznej jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń. Organizacje te są kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, a jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność.

Dzięki bliskiej współpracy organizacji samorządowych z mieszkańcami gminy, łatwiej zrozumieć lokalne potrzeby. Można w ten sposób skuteczniej i efektywniej wypełniać nakreślone zadania, które mogą być istotnym ogniwem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Lista organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie Gminy Końskowola:

- 11 Ochotniczych Straży Pożarnych: w Pożogu, Skowieszynie, Młynkach, Chrzążowie, Końskowoli, Sielcach, Opoce, Stoku, Witowicach, Chrzążówku i w Rudach,
- Klub Sportowy Powiślak w Końskowoli,
- Uczniowski klub sportowy OLIMP,
- Towarzystwo Ochrony Dziedzictwa Kulturowego „Fara Końskowolska” w Końskowoli,
- Końskowolskie Towarzystwo Społeczno-Regionalne w Końskowoli,
- Ośrodek Wsparcia Środowiskowego „Nadzieja” w Końskowoli,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Opiekunów i Przyjaciół „Radość” w Końskowoli,
- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Potrzebujących „Pogodne Życie” w Skowieszynie,
- Zrzeszenie Producentów Materiału Szkółkarskiego „Końskowola” w Starym Pożogu,
- Stowarzyszenie Handlowców Artykułami do Produkcji Rolno-Ogrodniczej z siedzibą w Końskowoli,
- Stowarzyszenie Lubelskich Birofilistów "Kufelek",
- Lubelska Fundacja Rozwoju Obszarów Wiejskich w Nowym Pożogu,

- Fundacja „Turystyczna Lubelszczyzna” w Rudach,
- Stowarzyszenie „Aktywna Wieś Witowice”,
- Stowarzyszenie Kobiet Gminy Końskowola – „Róża” w Końskowoli,
- Stowarzyszenie „Akademia Rozwoju Kobiet Aktywnych Arka” w Sielcach,
- Fundacja „Damy Radę!!!”,
- Stowarzyszenie Zielone Powiśle w Końskowoli.

Koła Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy Końskowola:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Chrzążowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich Kreatywne Kobiety w Chrzążówku,
- Stowarzyszenie Akademia Rozwoju Kobiet Aktywnych "ARKA",
- Koło Gospodyń Wiejskich we Wronowie,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Lesie Stockim,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Starym Pożogu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Nowym Pożogu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Pulkach,
- Koło Gospodyń Wiejskich STOK,
- Koło Gospodyń Wiejskich Dwa Stawy w Starej Wsi.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KOŃSKOWOLA

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie gminy. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 11. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Końskowola

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,61
narkomania	2,56
wzrost przestępczości	2,57
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,78
bezrobocie	3,26
ubóstwo	3,10
przemoc	3,03
uzależnienia behawioralne	2,99

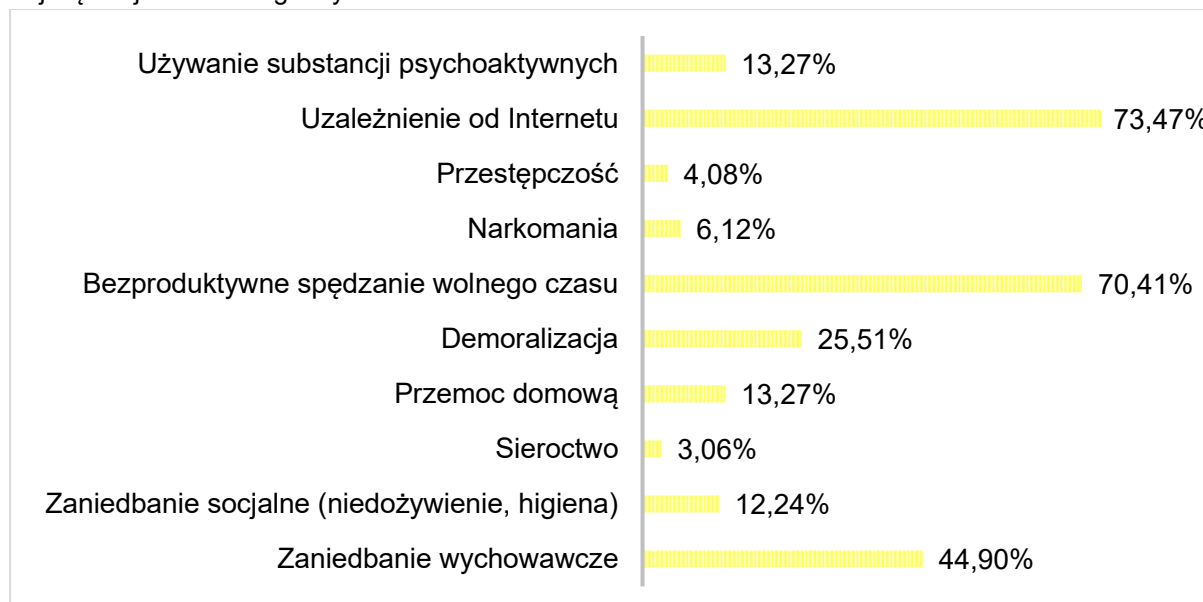
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,61, czyli problemu istotnego. Pozostałe problemy zostały ocenione na niższych poziomach. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd terytorialny w ramach profilaktyki i rozwiązywania tego problemu. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Gminy Końskowola okazał się problem bezrobocia oraz ubóstwa. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych

najistotniejszych problemów w ich otoczeniu. Wśród nich znalazły się m.in.: depresja, starzenie się społeczeństwa, brak miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, patologia oraz obcokrajowcy.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, wskazane przez 73,47% badanych mieszkańców. Kolejno 70,41% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 44,90% dostrzega zaniedbanie wychowawcze. Następnie 25,51% wskazało na demoralizację, a 13,27% na używanie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży oraz przemoc domową. Z kolei, 12,24% wskazało na zaniedbanie socjalne (niedożywienie, higiena). Kolejno 6,12% zaznaczyło narkomanię, a 4,08% przestępczość. Pozostałe 3,06% ankietowanych dostrzega wśród dzieci i młodzieży sieroctwo.

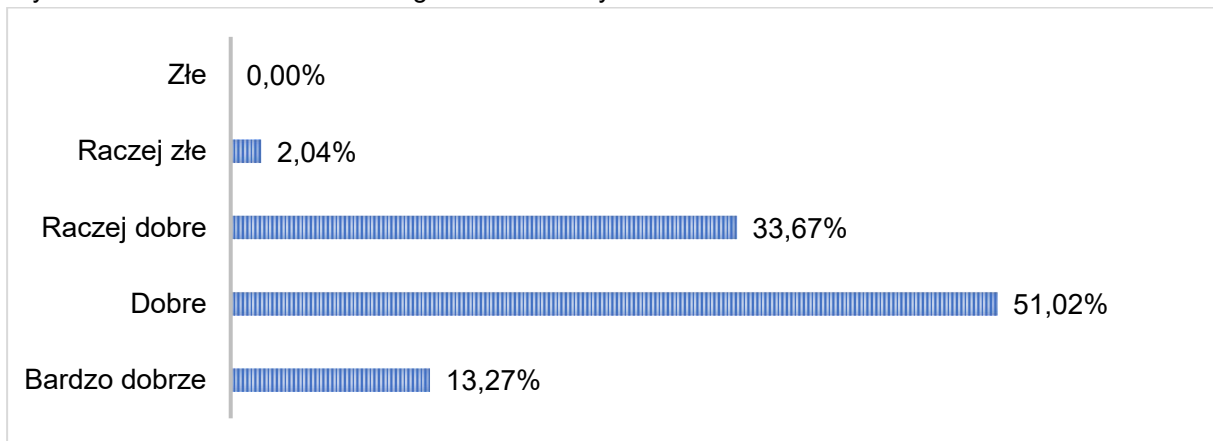
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie gminy?

Ogólne warunki życia w Gminie Końskowola mieszkańcy najczęściej oceniali jako dobre. Taką odpowiedź wskazało 51,02% badanych respondentów. Z kolei, 33,67% przyznało, iż są one raczej dobre. Natomiast 13,27% oceniło bardzo dobrze warunki życia w gminie, a 2,04% jako raczej złe.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Gminie Końskowola?

Poproszono również mieszkańców o ocenę sytuacji materialnej ich rodziny. I tak, 52,04% oceniło ją na poziomie dobrym. Kolejno 41,84% przyznało, że jest ona przeciętna, ani dobra, ani zła. Pozostałe 6,12% stwierdziło, iż jest ona bardzo dobra.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W KOŃSKOWOLI

Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli jest jednostką organizacyjną gminy, która realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz realizacja rządowych programów pomocy społecznej.

W skład Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli wchodzi następujące komórki organizacyjne tj.: dział pracy socjalnej i pomocy rodzinie, dział świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego i świadczeń wychowawczych oraz Dzienny Dom Pomocy w Starej Wsi. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Końskowoli, w 2023 roku zatrudnionych było 14 osób (w tym 4 osoby w Dziennym Domu Pomocy w Starej Wsi).

W roku 2023 zatrudnionych było 5 pracowników socjalnych (4,5 etatu) świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe w środowisku zamieszkania, w tym:

- Starszy specjalista pracy socjalnej – 2 osoby,
- Specjalista pracy socjalnej – 2 osoby
- Starszy pracownik socjalny – 1 osoba,

Ponadto skład kadry Ośrodka Pomocy Społecznej stanowią:

- Kierownik - 1 etat,
- Pomoc w dziale administracyjnym - 1/2 etatu,
- Inspektor ds. świadczeń rodzinnych - 1 etat,
- Inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego - 1 etat,
- Starszy asystent rodziny - 1 etat,
- Animator (DDP) - 1 etat,
- Opiekun medyczny (DDP) - 1 etat,
- Pielęgniarka (DDP) - 1/2 etatu,
- Fizjoterapeuta (DDP) - 1/2 etatu.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli wynika, iż na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających ze świadczeń.

Tabela 12. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
Rodziny korzystające ze świadczeń OPS	rok 2021	158 rodzin
	rok 2022	146 rodzin
	rok 2023	129 rodzin
Liczba osób w rodzinach	rok 2021	280 osób
	rok 2022	242 osoby
	rok 2023	215 osób
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień (alkoholizm, narkomania, behawioralne)	rok 2021	13 rodzin
	rok 2022	7 rodzin
	rok 2023	10 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne i niepieniężne – choć na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba osób korzystających z tego typu pomocy zmalała

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 13. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	Rok	Liczba
świadczenia pieniężne	rok 2021	118 osób
	rok 2022	103 osoby
	rok 2023	90 osób
świadczenia niepieniężne	rok 2021	111 osób
	rok 2022	107 osób
	rok 2023	90 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	rok 2021	190 osób
	rok 2022	160 osób
	rok 2023	149 osób
usługi opiekuńcze	rok 2021	50 osób
	rok 2022	57 osób
	rok 2023	47 osób
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2021	5 osób
	rok 2022	7 osób
	rok 2023	7 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez OPS w Końskowoli w 2023 roku było kolejno: długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Tabela 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
niepełnosprawność	rok 2021	70 rodzin
	rok 2022	69 rodzin
	rok 2023	55 rodzin
bezrobocie	rok 2021	44 rodziny
	rok 2022	33 rodziny
	rok 2023	28 rodzin

Osoby dotknięte klęską żywiołową	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	0
ochrona macierzyństwa	rok 2021	7 rodzin
	rok 2022	7 rodzin
	rok 2023	6 rodzin
ubóstwo	rok 2021	70 rodzin
	rok 2022	66 rodzin
	rok 2023	55 rodzin
bezradność opiek. wych.	rok 2021	36 rodzin
	rok 2022	32 rodziny
	rok 2023	23 rodziny
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2021	80 rodzin
	rok 2022	85 rodzin
	rok 2023	72 rodziny
przemoc domowa	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	0
alkoholizm	rok 2021	12 rodzin
	rok 2022	7 rodzin
	rok 2023	10 rodzin
narkomania	rok 2021	1 rodzina
	rok 2022	0
	rok 2023	0
bezdomność	rok 2021	3 rodziny
	rok 2022	5 rodzin
	rok 2023	4 rodziny
inne	rok 2021	5 rodzin
	rok 2022	8 rodzin
	rok 2023	4 rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli, w którym wzięło udział 12 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu Gminy Końskowola pracownicy OPS najczęściej wymieniali nieporadność życiową i alkoholizm, a kolejno bezradność opiekuńczo-wychowawczą, przemoc domową, bezrobocie, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami, ubóstwo oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno- prawnego.

Z odpowiedzi pracowników OPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy finansowe oraz trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a kolejno przemoc, konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, nadużywanie alkoholu/alkoholizm, bezrobocie, uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych) oraz problemy zdrowotne w rodzinie. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na ubóstwo.

Bezrobocie

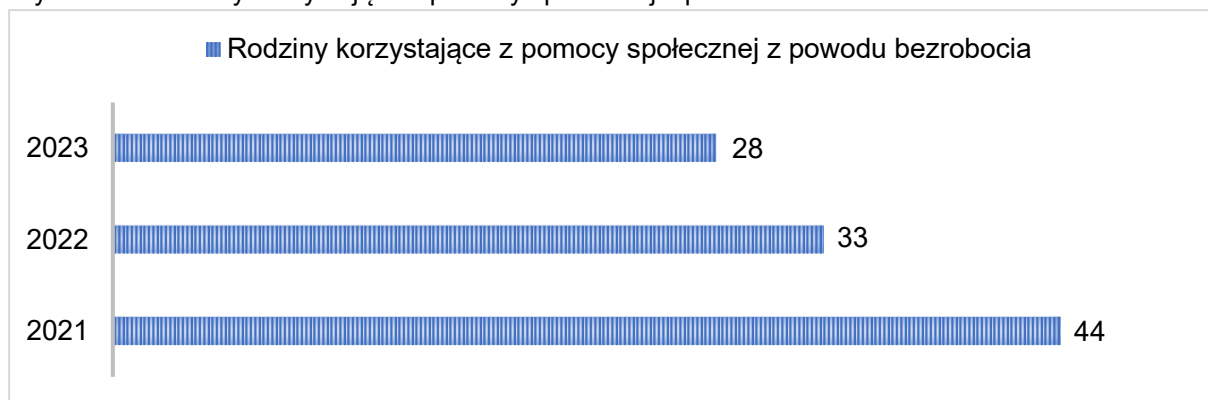
Zgodnie z danymi GUS, w 2023 roku w Gminie Końskowola zarejestrowanych było 495 osób bezrobotnych, w tym: 215 kobiet oraz 280 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2020-2023 można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Końskowola zmalała. Szczególnie zauważalny jest spadek osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 15. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2019-2023

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2019	178 osób
rok 2020	243 osoby
rok 2021	216 osób
rok 2022	189 osób
rok 2023	169 osób
kobiety	
rok 2019	85 kobiet
rok 2020	119 kobiet
rok 2021	112 kobiet
rok 2022	95 kobiet
rok 2023	89 kobiet
mężczyźni	
rok 2019	93 mężczyzn
rok 2020	124 mężczyzn
rok 2021	104 mężczyzn
rok 2022	94 mężczyzn
rok 2023	80 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2019	70 osób
rok 2020	84 osoby
rok 2021	92 osoby
rok 2022	81 osób
rok 2023	69 osób

Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, w 2021 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia była najwyższa, a w 2023 roku najniższa.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

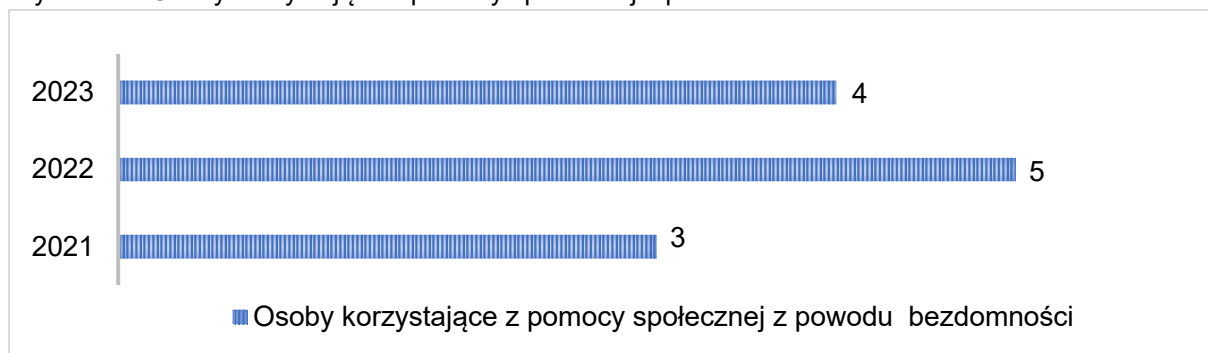
Bezdomność

Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastęrcza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania².

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

² Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

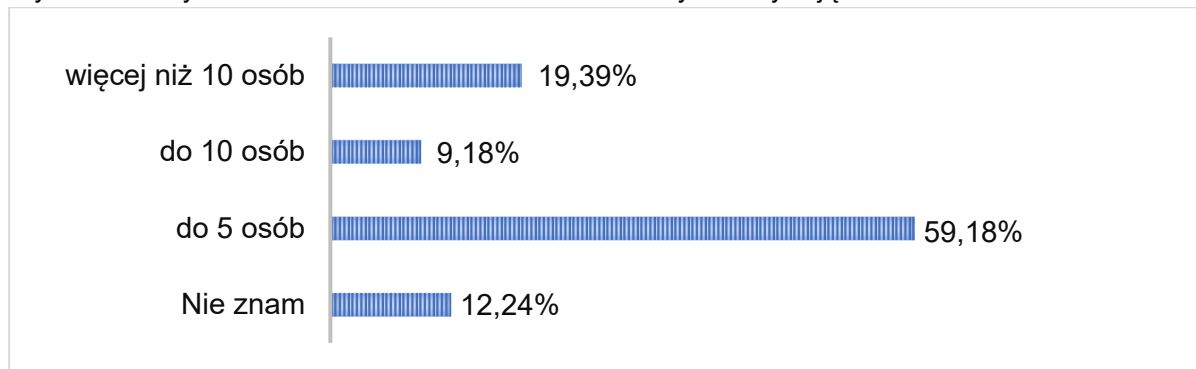
Badania CBOS na rok 2019 pokazują, że ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, mniej niż co dziesiąty badany spożywa go często (8%), a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle nie bierze go do ust (33%). W stosunku do badania z 2010 roku nieznacznie zmniejszył się odsetek deklarujących częste picie (z 11% do 8%), a nieco więcej ubyło całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Wzrósł więc udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%). Odsetek ten jest obecnie najwyższy, odkąd monitorujemy tę kwestię³.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Gminy Końskowola wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 53,06% badanych jest to problem zauważalny na terenie Gminy Końskowola, a dla 22,45% alkoholizm to nieliczne przypadki. Z kolei, 20,41% uważa, że jest to problem bardzo powszechny, a 2,04% uważa, że nie ma takiego problemu na terenie gminy. Pozostałe 2,04% nie miało zdania w tym temacie.

Ponadto, 56,12% uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów, gdyż łącznie 87,76% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 59,18% do 5 takich osób, 19,39% zna do 10 takich osób, a 9,18% więcej niż 10 osób. Pozostali ankietowani, tj. 12,24% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

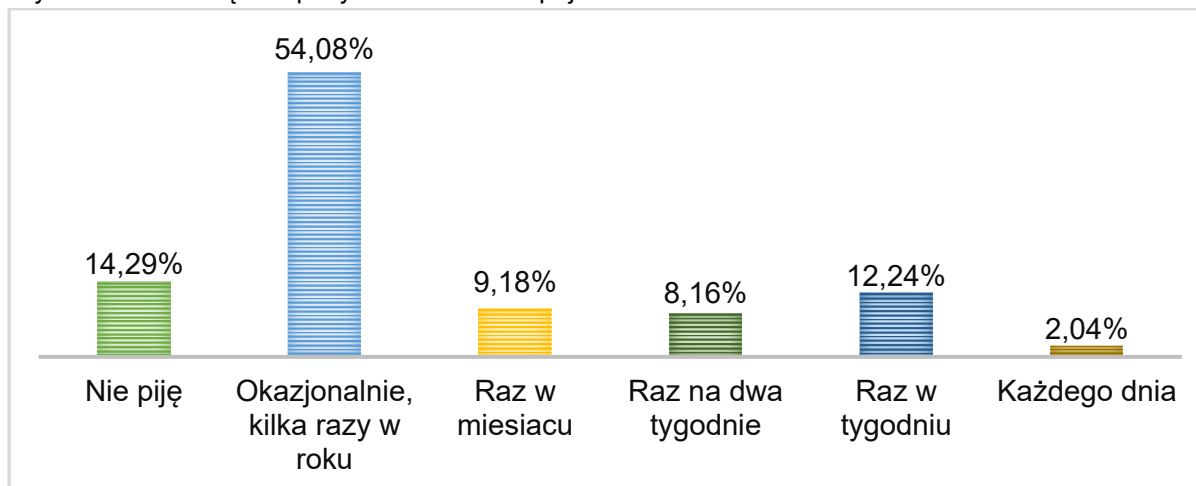
³ CBOS, Konsumpcja alkoholu w Polsce, Warszawa 2019

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców z terenu gminy, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najlichniesza grupa ankietowanych tj. 54,08% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Z kolei, 14,29% zadeklarowało abstynencję, natomiast 12,24% przyznało, iż spożywa alkohol raz w tygodniu. Z kolei, 9,18% przyznało, iż ma to miejsce raz w miesiącu, a 8,16% raz na dwa tygodnie. Analizując płeć respondenta, zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarowali najczęściej, iż spożywają alkohol okazjonalnie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Podkreślić należy, iż 54,08% ankietowanych przyznało, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 19,39% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Ponadto,

łącznie 26,53% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Z pozyskanych danych wynika, iż 74,49% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która zajmuje się taką pomocą. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Klub AA, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny. Pozostałe 25,51% przyznało, że nie zna żadnej instytucji, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze profilaktyki, zasadnym wydaje się więc podjęcie działań informacyjnych w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Końskowola.

Z pozyskanych danych wynika, iż 16,67% uczniów klas piątych i szóstych oraz 28,44% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 lat. Warto zaznaczyć, iż 22,58% klas siódmych i ósmych spożywało alkohol za namową osób trzecich. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie prezentują dość dobry poziom znajomości konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- konstruuje i opiniuje program, projekty uchwał oraz oferty wpływające w trakcie roku,
- podejmuje działania zmierzające do kierowania osób uzależnionych na leczenie pod nadzorem Sądu,
- sporządza Niebieską Kartę zgłaszającym się osobom doświadczającym przemocy,
- wydaje opinie, postanowienia określone przepisami prawa w sprawach udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W 2023 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła 12 posiedzeń, wydając 16 postanowień w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych w oparciu o przepisy uchwał Rady Gminy Końskowola. W 2023 roku przeprowadzono, także 15 rozmów motywacyjnych.

Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania GKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia GKRPA (ogółem)	rok 2021	13 posiedzeń
	rok 2022	11 posiedzeń
	rok 2023	12 posiedzeń
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2021	9 + zgłaszający
	rok 2022	18 + zgłaszający
	rok 2023	15 + zgłaszający
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2021	0
	rok 2022	23 kontrole
	rok 2023	0
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2021	9 wniosków
	rok 2022	18 wniosków
	rok 2023	15 wniosków
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2021	3 zlecenia
	rok 2022	6 zleceń
	rok 2023	8 zleceń

wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2021	3 wnioski
	rok 2022	5 wniosków
	rok 2023	8 wniosków
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2021	13 postanowień
	rok 2022	11 postanowień
	rok 2023	16 postanowień
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2021	0
	rok 2022	0
	rok 2023	0

Na terenie Gminy Końskowola działa Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, w którym udzielana jest pomoc psychologiczna osobom i rodzinom z problemem alkoholowym. W Punkcie zatrudniony jest Psycholog i Instruktor Terapii Uzależnień, którego zadaniem jest : rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta, motywowanie osób uzależnionych i członków ich rodzin do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, kierowanie do specjalistycznego leczenia, motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia, udzielanie wsparcia osobom uzależnionym po zakończonym leczeniu odwykowym, udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom, udzielanie konsultacji osobom doznającym przemocy w rodzinie, gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.

Z danych przekazanych przez GKRPA wynika, iż liczba osób korzystających z pomocy Punktu była najniższa w 2023 roku.

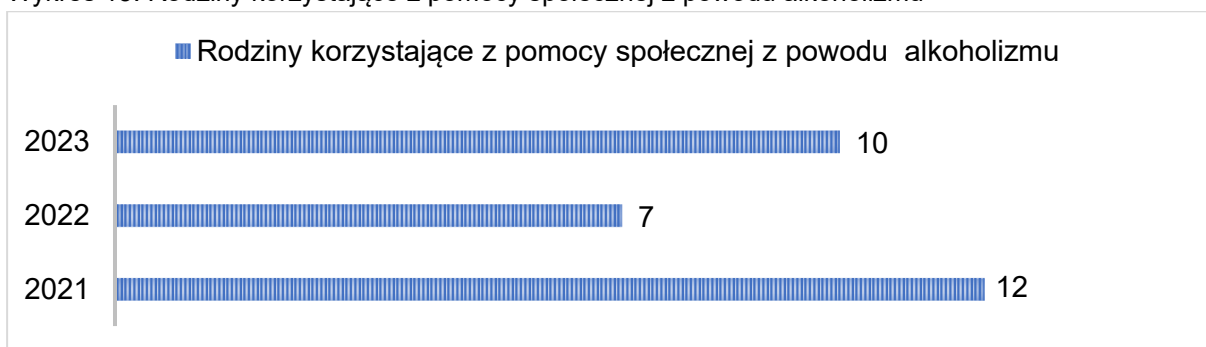
Tabela 17. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjny w Końskowoli

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	Rok	Liczba
liczba osób korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	rok 2021	16 osób
	rok 2022	16 osób
	rok 2023	10 osób

W 2023 roku w Gminie Końskowola funkcjonowała jedna świetlica środowiskowa: W świetlicy opieką pedagogiczną objętych było 10 dzieci, w tym 8 z rodzin alkoholowych. W świetlicy pracuje 3 wychowawców. Na terenie gminy funkcjonują dwie grupy samopomocowe dla uzależnionych i współuzależnionych.

Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, w 2023 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu wzrosła w stosunku do roku 2022.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁴.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii to nieliczne przypadki na terenie Gminy Końskowola. Taką odpowiedź zaznaczyło 54,08% badanych mieszkańców. Jednakże dla 9,18% jest to problem zauważalny, a dla 5,10% problem bardzo powszechny na terenie gminy. Pozostałe 17,35% ankietowanych twierdzi, iż taki problem nie istnieje na terenie gminy, a 14,29% nie miało zdania w tym temacie.

Większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (76,53%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (96,94%). Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się 6,12% respondentów twierdząc w większości, iż był to kilkurazowy kontakt.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 9,17% uczniów klas piątych i szóstych oraz 13,76% uczniów klas siódmych i ósmych. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Do zażywania narkotyków przyznało się 1,83% uczniów klas siódmych i ósmych. Ponadto, wszyscy z nich przyznali się, że przebywali pod wpływem narkotyków na terenie szkoły. Również 7,34% uczniów klas siódmych i ósmych

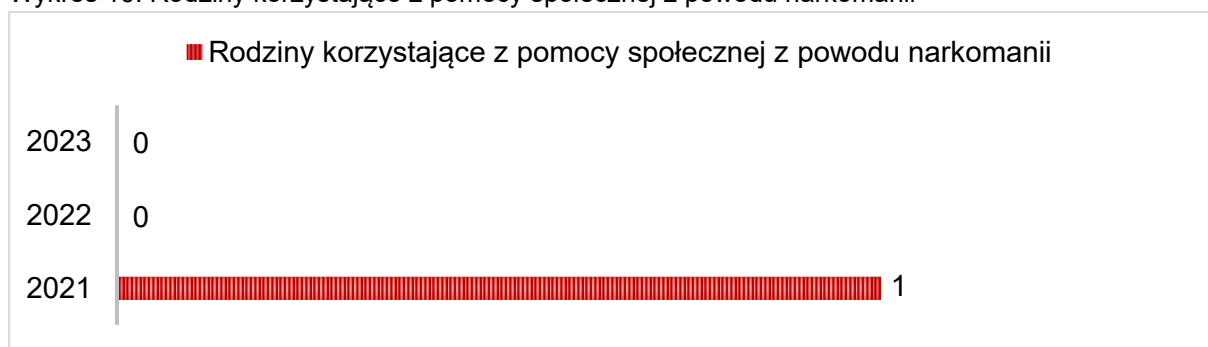
⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

potwierdziło, iż posiada informacje gdzie i u kogo można kupić narkotyki. Badani uczniowie prezentują raczej dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, która takiej wiedzy nie posiada.

Idąc dalej, 7,34% uczniów klas starszych przyznało, iż wie gdzie i u kogo kupić dopalacze. Ponadto, 11,01% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają dopalacze. Do używania tego typu substancji przyznało się 1,83% uczniów klas starszych. Uczniowie prezentują dość dobry poziom wiedzy nt. konsekwencji zdrowotnych stosowania dopalaczy, jednak istnieje grupa osób, która przyznała się do braku wiedzy w tym zakresie (tj. 22,02%).

Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, w roku 2022 i 2023 żadna rodzina nie korzystała z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.⁵

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 r. 98,8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet do codziennych aktywności. W zrealizowanych rok wcześniej badaniach „Nastolatki wobec Internetu” (Kamieniecki i in., 2016) również wykazano, że w domu korzysta z niego codziennie ponad 90% nastolatków. Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Powszechne korzystanie przez młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Chociaż dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, to jednak w przypadku pewnej grupy młodych internautów korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli.

W związku z tym zadano poszczególnym grupom badawczym kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Wśród uczniów klas piątych i szóstych najbardziej zauważalnym problemem jest nadmierne korzystanie z gier komputerowych wskazane przez 27,50%, a kolejno nadmierne korzystanie z Internetu (16,67%) oraz nałogowe korzystanie z telefonu (14,17%).

⁵ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

Z kolei, 24,77% uczniów klas siódmych i ósmych mierzy się z nałogowym korzystaniem z telefonu, 23,85% z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych, a 21,10% z obsesyjnym kupowaniem niepotrzebnych rzeczy (zakupoholizm) oraz nadmiernym korzystaniem z Internetu.

Wielu rodziców zadaje sobie pytanie, czy ich nastoletnie dzieci mogą uzależnić się od komputera lub innych czynności. Czy takie niepokojące zjawiska mogą zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci? Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu, leków i narkotyków. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii informatycznych dorastające dzieci są coraz bardziej narażone na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne.

Zapytano więc rodziców, czy zauważyli u swojego dziecka problemy związane z uzależnieniami od czynności. W wyniku odpowiedzi okazało się, iż największy odsetek badanych rodziców tj. 32,93% wskazał, iż ich dzieci najczęściej dotyczy problem fonoholizmu, czyli nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Kolejno 23,35% problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych, a 11,98% respondentów zauważyło u swoich dzieci problem nadmiernego korzystania z Internetu.

Również badani nauczyciele wskazywali najczęściej, że ich uczniów dotyczy problem nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wybrało 71,70% respondentów. Kolejno wskazali na problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych oraz problem nadmiernego korzystania z Internetu. Wiele nauczycieli wskazało, iż uczniów dotyczy również zaburzenie nastroju związane z użytkowaniem serwisów społecznościowych -depresja facebookowa (33,96%), nadmierne wykorzystywanie przeglądarek internetowych (32,08%), strach związany z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym (30,19%), problem zachowań autoagresywnych (28,30%) oraz problem związany z zaburzeniami odżywiania (20,75%).

Zarówno badani nauczyciele jak i rodzice najczęściej oceniali swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych jako dobrą. Ponadto, 66,04% badanych nauczycieli

przyznało, iż chcieliby uczestniczyć w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

Najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Końskowola również okazał się problem nadmiernego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wskazało 33,67% badanych mieszkańców. Kolejno 31,63% mierzy się z siecioletizmem, a 17,35% przyznało, że dotyczy ich pracioletizm. Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracioletizm)	17,35%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonioletizm)	33,67%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	31,63%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	10,20%
hazardem	5,10%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupioletizm)	10,20%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioletizm)	10,20%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	5,10%

Ponadto, 40,82% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 26,53% przyznało, iż jest ona dobra, a 16,33% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna. Następnie 2,04% przyznało, iż posiada bardzo dobrą wiedzę w tym temacie, a 14,29% respondentów nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Gminy Końskowola. Zwłaszcza zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego. Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. Związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 19. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2019	8 813 osób
rok 2020	8 610 osób
rok 2021	8 534 osoby
rok 2022	8 440 osób
rok 2023	8 376 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2019	1 515 osób
rok 2020	1 566 osób
rok 2021	1 549 osób
rok 2022	1 515 osób
rok 2023	1 479 osób
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2019	5 010 osób
rok 2020	4 726 osób
rok 2021	4 699 osób
rok 2022	4 620 osób
rok 2023	4 577 osób

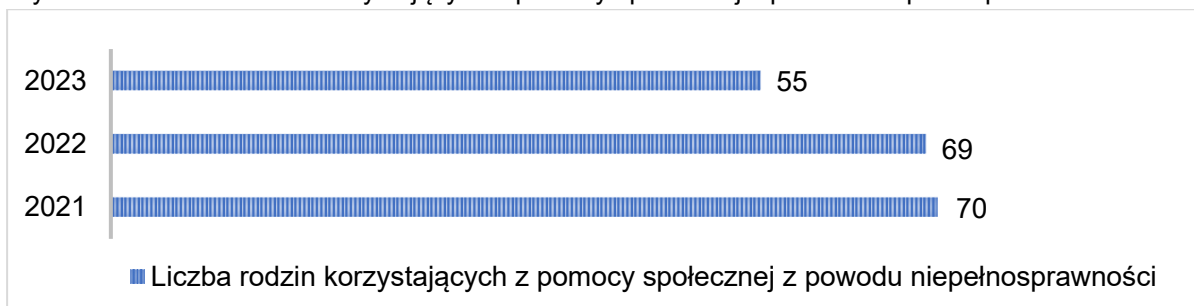
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2019	2 288 osób
rok 2020	2 318 osób
rok 2021	2 286 osób
rok 2022	2 305 osób
rok 2023	2 320 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

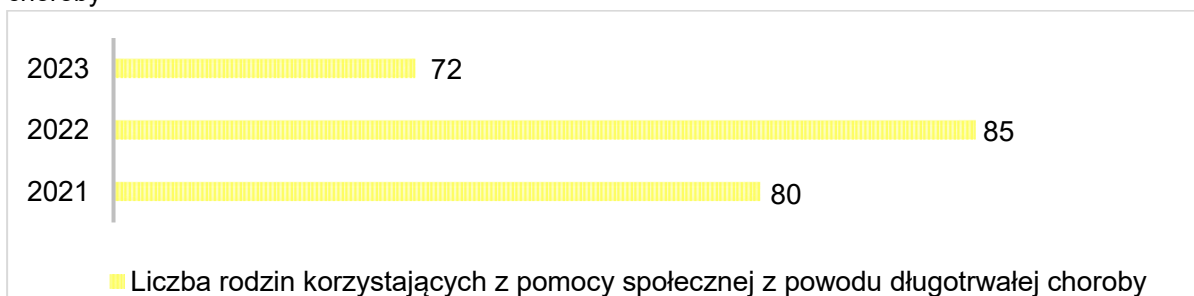
Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2022 roku była najwyższa.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie OPS w Końskowoli

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Końskowola:

Dzienny Dom Pomocy (DDP) w Starej Wsi

Na terenie Gminy Końskowola działa Ośrodek wsparcia działający w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli, przeznaczony dla osób powyżej 60 roku życia, niesamodzielnych, zapewniający całodzienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej, miejsce do bezpiecznego i godnego spędzania czasu. Przy DDP działa również Punkt Porad i Konsultacji obejmujący: poradnictwo prawne i psychologiczne.

Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli w 2023 roku kontynuował realizację Programu dla 15 osób. Dla seniorów o zmniejszonej mobilności, chorych, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, zwłaszcza prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe, którzy mają problemy z funkcjonowaniem w miejscu zamieszkania, uzasadnione jest zapewnienie ciągłości dostępu do tzw. „opieki na odległość”. W ramach Modułu II w 2023 roku zakupiono opaski bezpieczeństwa wraz z systemem obsługi dla 15 seniorów z terenu gminy Końskowola.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” edycja 2023

Gmina Końskowola przystąpiła do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023 w ramach środków Funduszu Solidarnościowego. Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli. W ramach programu w 2023 roku objęto 27 osób w tym 24 powyżej 60 roku życia.).

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Z paczek żywnościowych skorzystało 160 osób (w tym ok. 120) powyżej 60 roku życia.

Program Opieka Wytchnieniowa – edycja 2023

Gmina Końskowola przystąpiła do realizacji Programu „Opieka Wytchnieniowa”- edycja 2023 w ramach środków Funduszu Solidarnościowego. Z usługi skorzystało 13 osób (w tym 7 osób w ramach pobytu dziennego, 6 osób w ramach pobytu całodobowego)

Inicjatywy dedykowane osobom starszym realizowane przez Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Opiekunów i Przyjaciół „Radość” w 2023 roku:

- Zadanie z zakresu działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym z Gminy Końskowola pt. „Integracja, edukacja i rekreacja jako formy aktywizacji osób w wieku emerytalnym- edycja XI”. Zadanie obejmowało trzy etapy:

- I etap- Spotkanie integracyjno- edukacyjne z prelekcją w Ratuszu w Końskowoli - 25.05.2023 roku,
- II etap- Wyjazd rehabilitacyjno - rekreacyjny do Karwi- 26.06 - 05.07.2023 roku,
- III etap projektu - Obchody Dnia Starszego Człowieka- 01.10.2023 roku.

- Projekt na rzecz osób niepełnosprawnych oraz seniorów pt. „Jesteśmy- organizowanie cyklu imprez kulturalnych o charakterze integracyjnym- edycja X”, który odbywał się w okresie od 03. 07. 2023 do 31. 12. 2023 roku.

Inicjatywy dedykowane osobom starszym, realizowane w sposób ciągły przez Gminny Ośrodek Kultury w Końskowoli w 2023 roku:

- działalność Chóru „Pokolenie”,
- Obchody Światowego Dnia Seniora oraz Światowego Dnia Inwalidy,
- współpraca z Kołem Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Koło nr 5 w Końskowoli,
- możliwość korzystania z bezpłatnych usług radcy prawnego,
- poradnictwo psychologiczne – Grupa Wsparcia dla Osób po Stracie Osoby Bliskiej,
- występy lokalnych zespołów teatralnych, muzycznych, chóru i zaproszonych artystów,

- wystawy odbywające się w budynku Ratusza i GOK - wernisaże twórczości plastycznej oraz spotkania autorskie (m.in. „Kobieta w Podróży”), spotkania kulturalno-historyczne, obchody lokalnego „Święta Róż”,
- kiermasze świąteczne z konkursem kulinarnym - kiermasz wyrobów rodzimych twórców związanych z obrzędem, tradycją i wystrojem świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy,
- „Ryneczek Sieniawskiej” - giełda niepotrzebnych rzeczy i staroci – wydarzenie skierowane do mieszkańców gminy w różnym wieku mające na celu przywrócenie tradycji przedsiębiorczości,
- wystawa Twórczości Rodzimych Artystów - wystawa zbiorowa skupiająca artystów profesjonalnych i amatorów z terenu gminy oraz sympatyków,
- spotkania autorskie – inspirowane opowieściami seniorów, promujące twórczość literacką związaną z historią gminy publikowane w lokalnym czasopiśmie Echo Końskowoli oraz Kajemie Końskowolskim.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z artykułem 51 ustawy o pomocy społecznej, osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia. W 2022 roku z usług opiekuńczych skorzystały 47 osób.

Wolontariat

Wolontariat jest kolejną formą wspierania mieszkańców w potrzebie. Bez większych ograniczeń wolontariuszem może zostać każda osoba, która ukończyła 18 rok życia i ma możliwość do bezinteresownej pomocy osobom potrzebującym. W przypadku osób nieletnich potrzebna jest zgoda rodzica bądź opiekuna. Wolontariusze mogą pomagać osobom starszym, dzieciom i młodzieży uczącej się oraz mniejszościom narodowym.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Puławach dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- studiów podyplomowych,

- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców⁶.

Tabela 20. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
--	---

⁶ Powiatowy Urząd Pracy w Puławach- informacje dla osób z niepełnosprawnościami

<p>Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
<p>Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Pracownicy OPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na wykluczenie społeczne, izolację społeczną, brak miejsc spotkań przystosowanych dla osób z niepełnosprawnością, niedostateczny dostęp do rehabilitacji, bariery architektoniczne oraz brak możliwości opieki nad osobą z niepełnosprawnościami przez członków rodziny.

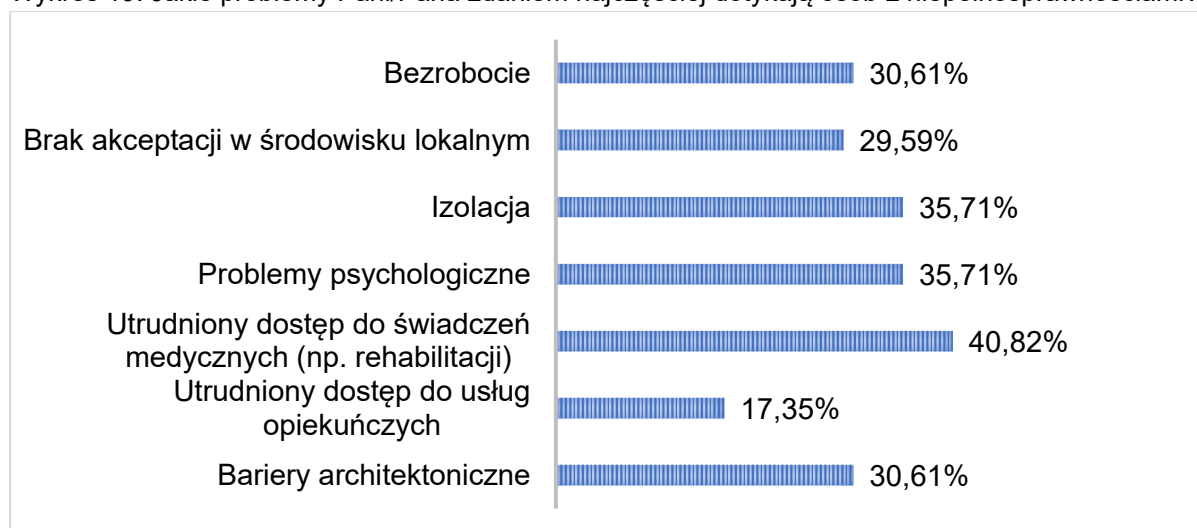
Według 75,00% badanych pracowników OPS oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) oferowana przez gminę jest wystarczająca. Z kolei, 16,67% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 8,33% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy OPS wymieniali najczęściej samotność brak poczucia przydatności dla społeczeństwa i rodziny, ograniczenia ruchowe, brak lub niedostateczna pomoc ze strony rodziny, ubóstwo oraz choroby.

Według 91,67% badanych pracowników OPS oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca. Z kolei, 8,33% miało odmienne zdanie w tym temacie.

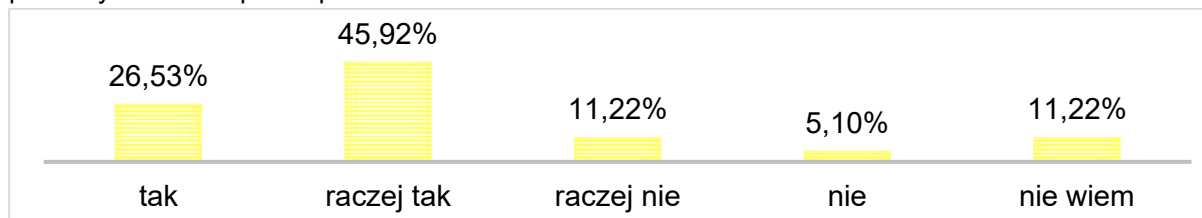
W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Końskowola wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 40,82% badanych wskazało na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji), a po 35,71% na izolację oraz problemy psychologiczne. Następnie, 30,61% zaznaczyło bezrobocie i taka sama liczba ankietowanych wskazała na bariery architektoniczne. Kolejno, 29,59% zaznaczyło brak akceptacji w środowisku lokalnym, a 17,35% utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami?

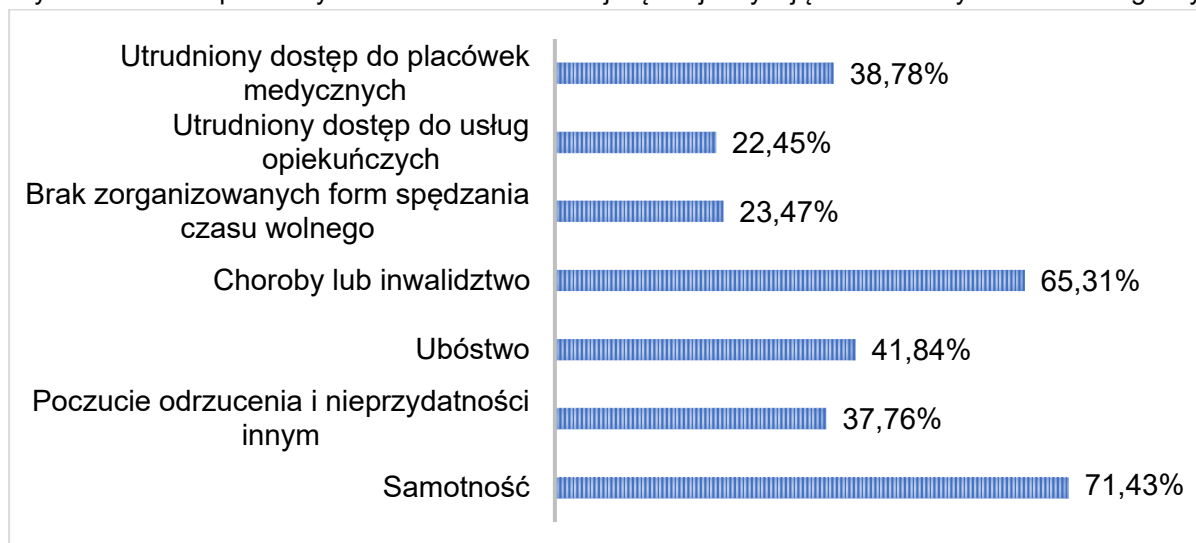
Ponadto, łącznie 72,45% badanych mieszkańców przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy Końskowola uwzględniają potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a łącznie 16,32% miało przeciwne zdanie w tym temacie. Pozostałe 11,22% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

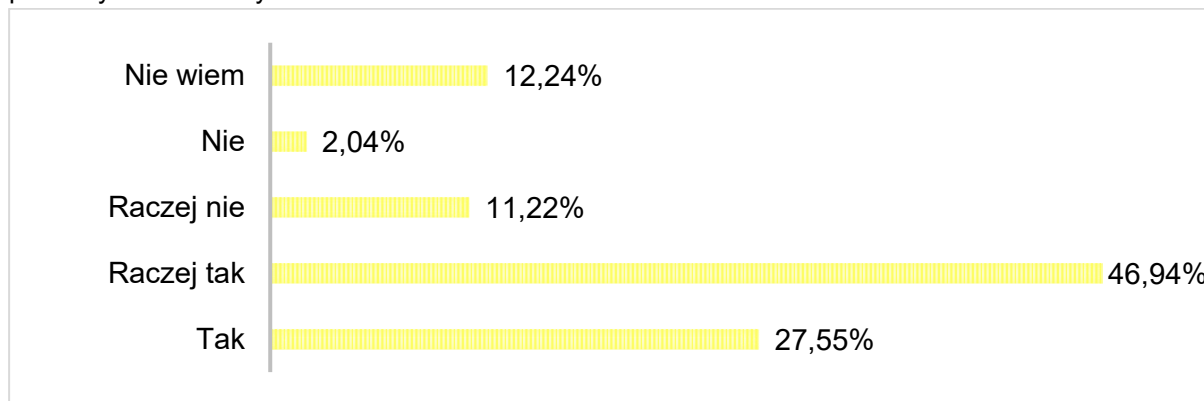
W trakcie ankietyzacji dorosłych mieszkańców z terenu gminy poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (71,43%), choroby lub inwalidztwo (65,31%) oraz ubóstwo (41,84%). Zwrócono również uwagę na utrudniony dostęp do usług medycznych (38,78%), poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (37,76%), brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (23,47%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (22,45%). Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie gminy?

Ponadto, łącznie 74,49% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy Końskowola uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, łącznie 13,26% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Pozostałe 12,24% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

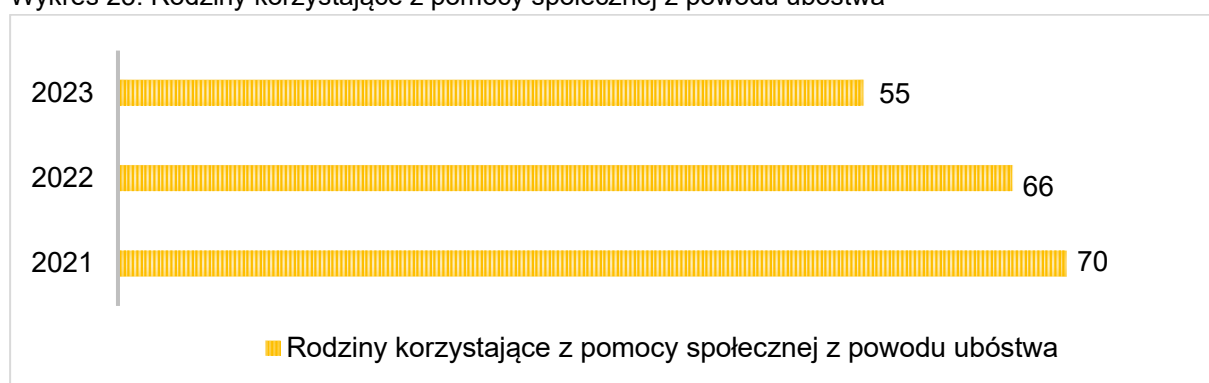
Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Gmina Końskowola w 2023 roku otrzymała dofinansowanie na realizację zadania własnego w zakresie dożywiania dzieci i zapewnienia posiłku w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023: Moduł 1 – Dla Dzieci i Młodzieży oraz Moduł 2 – Dla Osób Dorosłych, z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, na przestrzeni lat 2021-2023 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu Gminy Końskowola zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat do wycieczek szkolnych). Z pozyskanych danych wynika, iż w szkołach jest wielu uczniów, którzy potrzebują takiego wsparcia. Taką odpowiedź wskazało 16,98% ankietowanych. Natomiast 35,85% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 47,17% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka⁷.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

⁷ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

Działania podejmowane w stosunku do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczymi to główne założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z wymienionymi ustawami na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek wspierania rodzin. Rodziny biologiczne, w tym również rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, wspierane są w celu wzmocnienia lub przywrócenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli realizując zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oferuje wsparcie asystenta rodziny. Zadaniem asystenta rodziny jest wspomaganie rodzin, w których pojawiły się problemy wychowawcze. Praca asystenta z rodziną polega na wspieraniu rodzin niezaradnych życiowo, dotkniętych ubóstwem, bezrobociem, uzależnieniami, którym grozi odebranie dzieci. W 2023 roku wsparciem asystenta rodziny objętych było 12 rodzin, w których wychowywało się 22 małoletnich dzieci. W 2023 roku asystent rodziny zakończył współpracę z 3 rodzinami.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli współfinansował pobyt w pieczy zastępczej 14 dzieci (z 6 rodzin) z terenu Gminy Końskowola.

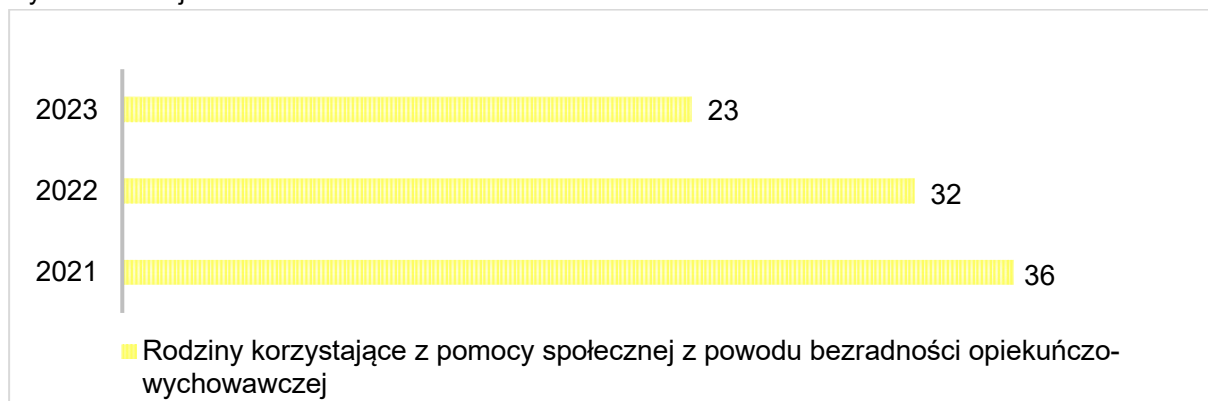
Z przedstawionych danych przez OPS w Końskowoli wynika, iż na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Tabela 21. Analiza pomocy udzielonej w formie wsparcia asystenta w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba asystentów rodziny	1	1	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	15	12	14

Analizując szczegółowe dane OPS w Końskowoli z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.

Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Końskowoli

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników OPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia, niepełna rodzina, niepełnosprawność/długotrwała choroba, niskie dochody, ubóstwo oraz wielodzietność. Jedna osoba stwierdziła, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej przemoc.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- małoletniego,

- wobec których stosowana jest przemoc domowa⁸.

Rodzaje przemocy:

- fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej,
- psychiczna - naruszenie godności osobistej,
- seksualna - naruszenie intymności,
- ekonomiczna - naruszenie własności,
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Wszystkie powyższe formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, a każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które ich doznają. Stosowanie przemocy prowadzi w konsekwencji do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie drastyczne skutki zauważa się u dzieci, gdyż krzywdzenie może zaburzyć ich funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia. Należy pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Można mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy domowej, ale nie można stwierdzić, że są jej przyczyną.

⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Końskowola

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów. Ponadto do Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Końskowola w latach 2021-2023:

Analizując dane przekazane przez OPS w Końskowoli można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2022-2023 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych.

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2021: 4 posiedzenia,
- rok 2022: 4 posiedzenia,
- rok 2023: 5 posiedzeń.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 19 grup diagnostyczno-pomocowych,
- rok 2022: 11 grup diagnostyczno-pomocowych,
- rok 2023: 21 grup diagnostyczno-pomocowych.

Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 53 posiedzenia,
- rok 2022: 46 posiedzeń,
- rok 2023: 63 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 19 rodzin,
- rok 2022: 11 rodzin,
- rok 2023: 21 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą (ogółem):

- rok 2021: 25 osób,
- rok 2022: 15 osób,
- rok 2023: 36 osób.

Liczba kobiet objętych pomocą:

- rok 2021: 18 kobiet,
- rok 2022: 11 kobiet,
- rok 2023: 21 kobiet.

Liczba mężczyzn objętych pomocą:

- rok 2021: 2 mężczyzn,
- rok 2022: 1 mężczyzna,
- rok 2023: 4 mężczyzn.

Liczba dzieci objętych pomocą:

- rok 2021: 5 dzieci,
- rok 2022: 3 dzieci,
- rok 2023: 11 dzieci.

Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023:

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższą w 2023 roku. Ponadto, w 2023 roku liczba zakończonych procedur była najwyższa.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę:

- rok 2021: 4 formularze,
- rok 2022: 1 formularz,
- rok 2023: 4 formularze.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-C” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 19 formularzy,
- rok 2022: 11 formularzy,
- rok 2023: 21 formularzy.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-D” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2021: 19 formularzy,
- rok 2022: 11 formularzy,
- rok 2023: 21 formularzy.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2021: 19 rodzin,
- rok 2022: 10 rodzin,
- rok 2023: 21 rodzin.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- rok 2021: 19 rodzin,
- rok 2022: 10 rodzin,
- rok 2023: 21 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem:

- rok 2021: 18 zakończonych procedur,
- rok 2022: 9 zakończonych procedur,
- rok 2023: 20 zakończonych procedur.

Tabela 22. W związku z procedurą „Niebieska Karta”

W związku z procedurą „Niebieska Karta”		
Wpłynęło ogółem:	Rok 2021	19
	Rok 2022	11
	Rok 2023	21
Wpłynęło z Ośrodka Pomocy Społecznej	Rok 2021	4
	Rok 2022	1
	Rok 2023	4
Wpłynęło z Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rok 2021	0
	Rok 2023	0
	Rok 2023	0

Wpłynęło z Placówek Służby Zdrowia	Rok 2021	0
	Rok 2022	0
	Rok 2023	0
Wpłynęło z Policji	Rok 2021	15
	Rok 2022	10
	Rok 2023	18
Wpłynęło z placówek oświatowych	Rok 2021	0
	Rok 2022	0
	Rok 2023	1
Wpłynęło z innego ośrodka pomocy społecznej	Rok 2021	0
	Rok 2022	0
	Rok 2023	0

Tabela 23. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową

Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Liczba osób dotkniętych przemocą domową ogółem, w tym:	25	24	33
kobiety	18	10	21
mężczyźni	2	0	1
dzieci	5	14	11
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa ogółem, w tym:	22	7	18
psychologicznego	2	5	6
zawodowego i rodzinnego	2	0	4
socjalnego	18	2	8

W 2023 roku odnotowano największą liczbę osób dotkniętych przemocą domową w porównaniu do lat poprzednich. Ma to związek z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 9 marca 2023 roku. W nowelizacji za osobę doznającą przemocy domowej, uznano również osobę małoletnią, wobec której jest stosowana przemoc domowa lub będącą świadkiem przemocy domowej. Przepis ten ma na celu uniknięcie dotychczasowych trudności interpretacyjnych w omawianym

zakresie, przez wskazanie wprost, że dziecko będące świadkiem przemocy domowej należy uznać za doznające przemocy domowej i wymaga ono pomocy.

Tabela 24. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2021 rok	2022 rok	2023 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	25	24	33
kobiety	18	10	21
mężczyźni	2	0	1
małoletni do 13 r.ż.	3	14	11
nieletni w przedziale 13-18 lat	2	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	19	10	21
kobiety	1	0	0
mężczyźni	18	10	21
nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	2	3	4
kobiety	0	0	0
mężczyźni	2	3	4
nieletni	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Gminie Końskowola

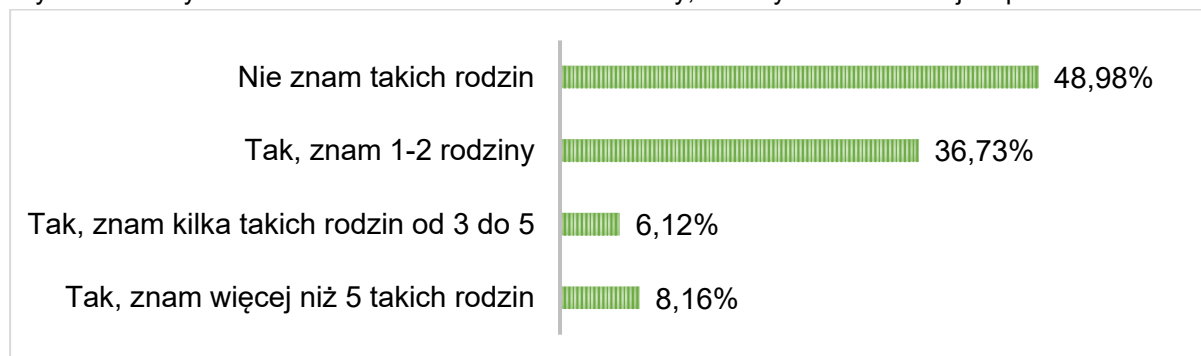
Tabela 25. Liczba szkoleń

Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	2021	2022	2023
	1	1	2

Zgodnie z danymi OPS w Końskowoli, żadna rodzina nie korzystała z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej.

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców, 36,73% zna 1-2 rodziny, w których stosowana jest przemoc, 8,16% więcej niż 5 takich rodzin, a 6,12% zna od 3 do 5 takich rodzin. Pozostałe 48,98% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?

Respondenci zostali również zapytani czy kiedykolwiek sami doświadczyli przemocy domowej. Zdecydowana większość badanych tj. 82,65% zaprzeczyło by takie zdarzenia miały miejsce. Pozostałe 17,35% potwierdziło natomiast, że doświadczyło przemocy domowej, a osobą stosującą przemoc był najczęściej ojciec, mąż i partner. Kilka osób nie wskazało osób, które wobec nich stosowały przemoc.

Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość mieszkańców nie popiera stosowania kar fizycznych i surowego traktowania dzieci, gdyż 77,55% badanych wyraziło zdanie, że tego typu kary zdecydowanie nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Kolejno 12,24% stwierdziło, że stosowanie kar cielesnych jest dopuszczalne w sytuacji kiedy inne metody zawodzą, a 2,04% uznało, że rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 8,16% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ostatnie pytanie w tej części dotyczyło znajomości instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej na terenie gminy. Pozyskane dane wskazują, iż 54,08% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku, a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny oraz Policja. Pozostałe 45,92% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane pytanie, wśród uczniów klas piątych i szóstych taką odpowiedź wskazało 97,50%, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych 96,33%. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców. W ankiecie pojawiły się również pytania dotyczące oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytano o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 78,33% uczniów klas piątych i szóstych oraz 71,56% uczniów klas siódmych i ósmych odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa tego zrobić bez względu na okoliczności. W ocenie 8,33% uczniów klas piątych i szóstych oraz 12,84% uczniów klas siódmych i ósmych mogą w ten sposób ukarać dziecko, jeśli są ku temu powody.

Gdy zapytano nauczycieli, czy znają uczniów, którzy mogą doświadczać problemu przemocy domowej, łącznie 28,30% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Kolejno 32,08% stwierdziło, iż taki problem nie występuje w ich środowisku szkolnym, a 39,62% nie wiedziało jak odpowiedzieć na tak zadane pytanie.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka⁹.

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów

⁹ Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 62,28% rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, a 26,95% upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Kilkunastu rodziców stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Żaden z rodziców nie przyznał się do użycia siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie, zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci (83,23%), którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar zadeklarowali, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku (16,17%). Jeden z rodziców przyznał się do stosowania kar cielesnych wobec dzieci od czasu do czasu, kilka razy w miesiącu.

Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu Gminy Końskowola uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców (92,22%). Z kolei, 3,59% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 4,19% nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

Ponadto, 4,19% respondentów przyznało, iż rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci, jeśli w ich przekonaniu zasłużyły sobie na to. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 85,03% badanych, a pozostałe 10,78% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

W drodze badania okazało się również, że 67,07% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 13,77% wyraziło zdanie przeciwne, a 19,16% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Z pozyskanych w trakcie badania danych wynika, iż 18,56% ankietowanych zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Kolejno 5,99% przyznało, że zna od 3 do 5 takich rodzin, a 3,59 ankietowanych rodziców zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 71,86% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Końskowola, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych wzrasta wraz z ich wiekiem.

Tabela 26. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	16,67%	28,44%
palenie papierosów, w tym papierosy elektroniczne	14,16%	17,43%

Ponadto, wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Znajomości te poszerzają się wraz z wiekiem badanych uczniów.

Tabela 27. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	30,00%	54,13%
palenie papierosów	56,67%	63,30%
zażywanie narkotyków	9,17%	13,76%

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli ze szkół podstawowych z terenu Gminy Końskowola. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem jest dość mocno rozpowszechniony, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych, palenia papierosów oraz spożywania alkoholu.

Tabela 28. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
napoje energetyczne	
w mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	28,30%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	58,49%
w mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	13,21%
papierosy	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	7,55%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	60,38%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	32,08%
alkohol	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	5,66%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	47,17%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	47,17%
narkotyki	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	0,00%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	7,55%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	92,45%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość badanych oceniła ją jako trudną lub nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Większość nauczycieli na poziomie dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego. Co więcej, większość przyznała, iż jest raczej dobrze przygotowana do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Zapytano również nauczycieli, czy wiedzą co to są e- narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 24,53% posiada wiedzę na ten temat, natomiast 75,47% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Warto zaznaczyć, iż 64,15% nauczycieli zadeklarowało, iż wśród uczniów można zaobserwować zachowania, które mogą wskazywać na problemy depresyjne, czy też związane z różnymi uzależnieniami, w tym uzależnieniami behawioralnymi. Kolejno 15,09% zaprzeczyło, a pozostałe 20,75% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Ponadto, 83,02% ankietowanych przyznało, iż szkoły zapewniają uczniom odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego, natomiast 5,66% miało przeciwne zdanie w tym temacie. Pozostałe 11,32% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W opinii 83,02% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca, natomiast 1,89% stwierdziło, iż nie jest ona wystarczająca. Pozostałe 15,09% ankietowanych nauczycieli nie wyraziło swojej opinii w tym temacie. Idąc dalej, 75,47% badanych nauczycieli było zdania, iż szkoły dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicach szkolnych. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 11,32%, a pozostałe 13,21% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce

rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji¹⁰.

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu Gminy Końskowola, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież, pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 80,84% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 17,96% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem. Pozostałe 1,20% tj. 2 badanych rodziców przyznało, że nie ma stałego kontaktu z dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

Następnie 45,51% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 53,89% badanych rodziców stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Pozostałe 0,60% przyznało, iż dzieci nigdy z nimi nie rozmawiają o swoich problemach.

Zapytano więc rodziców, czy według nich pandemia wpłynęła niekorzystnie na relacje z dzieckiem. I tak, 75,45% zaprzeczyło twierdząc najczęściej, że dzięki pandemii, a przede wszystkim poprzez wprowadzenie nauki i pracy zdalnej mogli spędzać więcej czasu z dziećmi. Natomiast 24,55% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie uznając, iż w związku z pandemią ich dzieci zaczęły korzystać w nadmiernej ilości z komputera, przebywać w wirtualnym świecie oraz pogorszyły się ich relacje koleżeńskie.

¹⁰ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011

Zapytano również rodziców ile przeciętnie czasu dziennie spędza ich dziecko przed komputerem. Najliczniejsze (47,31%) okazały się odpowiedzi wskazujące na od 1 do 3 godzin dziennie.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, 85,63% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 14,37% przyznało, iż ich dzieci mają kłopoty w szkole i najczęściej wskazywali na problemy z nauką oraz problemy z rówieśnikami.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 37,72% respondentów przyznało, że zdarza się to rzadko, a 13,77% zaznaczyło, iż ma to miejsce czasami. Kolejno 1,20% stwierdziło, że ma to miejsce często. Pozostałe 47,31% stwierdziło, że nigdy nie zachowuje się agresywnie.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców, czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość zaprzeczyła (97,60%). Z kolei, 0,60% przyznało, iż podejrzewa, że taka sytuacja miała miejsce. Pozostałe 1,80% nie wyraziło jednoznacznej opinii.

W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, zdecydowana większość badanych rodziców zaprzeczyła by taka sytuacja miała miejsce (98,80%). Z kolei, 1,20% przyznało, że miało to miejsce 1-2 razy.

Ponadto, prawie wszyscy rodzice zadeklarowali, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy (98,80%). Z kolei, 2 rodziców nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak zadane pytanie.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów o to, czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Zdecydowana większość respondentów tj. 76,65% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 23,35% przyznało, że nie potrafiłoby rozpoznać, czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek tj. 59,88% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych, 38,92% stwierdziło, iż tylko częściowo orientuje się w tym zakresie. Pozostałe 1,20% badanych rodziców przyznało się do braku wiedzy w tym temacie.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. I tak, 26,95% przyznało, że taki problem nie występuje na terenie szkół, natomiast 13,77% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 59,28% nie umiało jednoznacznie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych, w tym: 57,49% robi to rzadko, a 32,34% zadeklarowało, że rozmawia bardzo często. Pozostałe 10,18% przyznało, iż nigdy nie podejmuje takich rozmów z dziećmi.

Zadano również pytanie, czy rodzice wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 35,33% respondentów potwierdziło wiedzę w tym zakresie, natomiast pozostałe 64,67% zaprzeczyło.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewnia wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 23,35% odpowiedziało przecząco na tak zadane pytanie, a 37,72% potwierdziło, iż szkoła zapewnia odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego. Pozostałe 38,92% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Idąc dalej, 43,11% respondentów uznało, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest niewystarczająca, a 31,14% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 25,75% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Następnie 50,30% respondentów zadeklarowało, iż nie zna w swoim środowisku instytucji pomagającym osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 49,70% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 27,50% uczniów klas piątych i szóstych oraz 37,61% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy rzadko, raz na pół roku lub od czasu do czasu, kilka razy w miesiącu. Wielu uczniów spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, jak również wielu uczniów uczestniczyło w czynnym akcie przemocy.

Tabela 29. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spotykane przejawy przemocy poza szkołą	28,33%	17,43%
czynne uczestnictwo w aktach przemocy	18,33%	18,35%

Bycie ofiarą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Wśród uczniów klas piątych i szóstych 22,50% potwierdziło, iż są w szkole uczniowie których się boją, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych taką odpowiedź wskazało 20,18%. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniło się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, najczęściej wskazywali grono pedagogiczne (wychowawcę, dyrektora szkoły, nauczyciela lub pedagoga).

W trakcie badania ankietowego wśród uczniów zostały również poruszone zagadnienia związane z występującym coraz częściej w środowisku młodych osób zjawiskiem hejtu. Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość

ankietowanych, zarówno w młodszej jak i starszej grupie wiekowej wie na czym polega zjawisko hejtu. Ponadto wielu uczniów potwierdziło, że spotkało się z tym zjawiskiem w swoim środowisku szkolnym, w tym część doświadczyła hejtu osobiście.

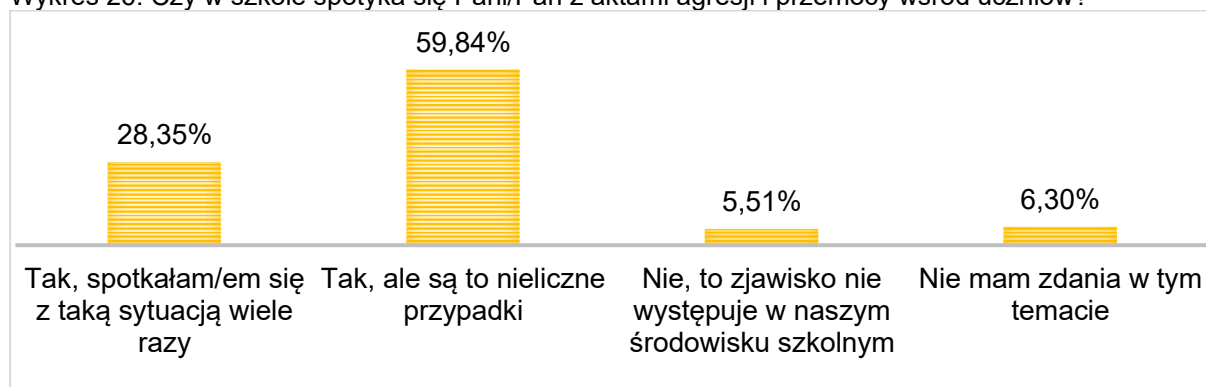
Tabela 30. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym

Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
Tak, doświadczyłem tego osobiście	25,83%	29,36%
Tak, ale nie doświadczyłem tego osobiście	18,33%	31,19%
Nie, to zjawisko nie występuje w naszym środowisku szkolnym	55,83%	39,45%

Zbadaliśmy również poziom wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 35,00% badanych uczniów klas piątych i szóstych, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych 38,53%.

Występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów potwierdzają również uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele, jednak jak twierdzi zdecydowana większość z nich są to nieliczne przypadki. Ponadto wszyscy ankietowani nauczyciele przyznali, iż wiedzą jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy pomiędzy uczniami.

Wykres 26. Czy w szkole spotyka się Pani/Pan z aktami agresji i przemocy wśród uczniów?

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu Gminy Końskowola. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 31. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

Zjawisko cyberprzemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
doświadczenie cyberprzemocy	38,33%	54,13%
stosowanie cyberprzemocy	12,50%	15,60%

Zapytano także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. 83,33% uczniów klas piątych i szóstych oraz 69,72% uczniów klas siódmych i ósmych nie zna ani jednej takiej organizacji.

Zdecydowana większość badanych rodziców wie na czym polega zjawisko cyberprzemocy. Taką odpowiedź wskazało 97,60% badanych. Pozostałe 2,40% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Ponadto, 22,75% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy wobec koleżanki/kolegi swojego dziecka, a 3,59% przyznało, iż ich dziecko było ofiarą cyberprzemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

PODSUMOWANIE

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Końskowola, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie listopada 2024 roku.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli wynika, iż ogólna liczba rodzin korzystających ze świadczeń OPS zmalała w 2024 roku w porównaniu lat poprzednich.

Przeprowadzona w oparciu o dane z OPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy wskazała, że w 2024 roku były to najczęściej osoby i rodziny borykające się z długotrwałą i ciężką chorobą, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Końskowola w 2023 roku to 169 osób (w tym 89 kobiet i 80 mężczyzn).

Struktura wiekowa mieszkańców z terenu Gminy Końskowola wyraźnie wskazuje na cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej. Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy przewlekle chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Podsumowując, należy się spodziewać, że w obliczu zmian demograficznych, polityka społeczna będzie musiała sprostać licznym wyzwaniom.

Ponadto, zarówno pracownicy OPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się w lokalnej społeczności seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się problemy tj.: samotność, izolacja, problemy psychologiczne, choroby lub inwalidztwo, niskie dochody, izolacja, bariery architektoniczne, ubóstwo, bezrobocie oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym do rehabilitacji.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Gminy Końskowola wskazują, iż problem narkomanii został usytuowany najniżej w hierarchii problemów społecznych. Jego ważność została oceniona na poziomie 2,56. Jak wynika z odpowiedzi ankietowanych mieszkańców, problem narkomanii na terenie Gminy Końskowola to nieliczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 54,08% badanych. Jednakże dla 9,18% jest to problem zauważalny na terenie gminy. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z narkotykami na terenie gminy.

Na terenie gminy zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 51,02% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 17,35% osobiście doświadczyło przemocy domowej. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania. Ponadto, zauważono również problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim: uzależnienie od telefonu, Internetu oraz gier komputerowych.

Badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę edukacyjną szkół oraz instytucji kultury terenie Gminy Końskowola, natomiast najbardziej niezadowoleni są z oferty opieki zdrowotnej oraz z działań podejmowanych w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Warto zaznaczyć, iż zdecydowana większość badanych mieszkańców oceniła pozytywnie warunki życia na terenie Gminy Końskowola.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Gminy Końskowola oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowią będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w Gminie Końskowola;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej Gminy Końskowola oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele strategiczne oraz cele operacyjne.

W analizie SWOT dla Gminy Końskowola uwzględniono sześć kluczowych obszarów tj.:

- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie,

- rynek pracy,
- edukacja,
- problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej – działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Gminnego Ośrodka Zdrowia w Końskowoli oraz gabinetów prywatnych. • Działalność 2 ogólnodostępnych aptek na terenie Gminy Końskowola, • Działania profilaktyczne i programy zdrowotne. • Dość dobrze oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak opieki całodobowej na terenie gminy. • Brak apteki czynnej całodobowo na terenie gminy. • Problemy systemu służby zdrowia - długie kolejki do lekarzy. • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz rehabilitacji. • Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej. • Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. • Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej. • Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę. • Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców. • Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność o Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę OPS.
- Zaangażowanie pracowników OPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych.
- Praca Asystenta Rodziny.
- Świetlice środowiskowe.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna.
- Wolontariat międzypokoleniowy.
- Duża liczba organizacji pozarządowych świadczących usługi w wielu dziedzinach życia.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na OPS.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków, co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Dalsze ubożenie społeczeństwa, powodujące wzrost zapotrzebowania na lokale socjalne.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ PROBLEMU PRZEMOCY

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
- Funkcjonowanie grup samopomocowych.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami wszelkich uzależnień oraz problemem przemocy domowej.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 87,76% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (54,08% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (26,53% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii.
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki 6,12% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).
- Występowanie problemu przemocy domowej (51,02% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc).
- Doświadczenie przemocy domowej (17,35% badanych mieszkańców przyznało, iż było ofiarami przemocy w rodzinie).

<ul style="list-style-type: none"> • Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej. • Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach. • Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów. • Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych. • Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz zagrożeń związanych z przemocą poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach. • Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych. • Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Sprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Utrzymująca się na wysokim poziomie liczba długotrwale bezrobotnych.
- Wysoki wskaźnik ludzi ubogich spowodowany przede wszystkim długotrwałym bezrobociem.
- Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.

Zagrożenia

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców, a co za tym idzie wzrost osób bezrobotnych.
- Regres gospodarczy, który może spowodować upadek obecnie istniejących podmiotów gospodarczych, będących miejscami pracy dla mieszkańców gminy Końskowola, a tym samym powodujący wzrost bezrobocia
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.
- Migracja młodych mieszkańców w związku z poszukiwaniem pracy.

EDUKACJA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Zwarta i równomiernie rozłożona sieć publicznych placówek przedszkolnych i szkolnych. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna oraz oferta edukacyjna. • Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak żłobka na terenie gminy. • Nisko oceniana przez mieszkańców oferta opieki nad dziećmi do lat 3. • Ograniczona oferta zajęć dodatkowych w szkole. • Ograniczona ilość miejsc w świetlicach szkolnych.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne). • Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci oraz młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany kolejną koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej). • Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników OPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Dziennego Domu Pomocy (DDP) w Starej Wsi.
- Organizowane w gminie liczne inicjatywy dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
- Funkcjonowanie Programów: „Korpus Wsparcia Seniorów”, „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” oraz „Opieka wytchnieniowa”.
- Wolontariat.
- Działalność licznych organizacji pozarządowych, które wspierają, integrują środowiska oraz uzupełniają działania państwa i samorządu terytorialnego.
- Dobrze oceniane przez badanych mieszkańców działania na rzecz osób starszych.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Ograniczona liczba miejsc wsparcia dla osób niesamodzielnych.
- Istniejące bariery architektoniczne oraz komunikacyjne.
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Niewystarczająca ilość środków finansowych.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.
- Niewystarczająco oceniane przez badanych mieszkańców działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się mieszkańców gminy.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy z terenu Gminy Końskowola wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez samorząd terytorialny wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań w zakresie zapewnienia opieki w żłobkach (36,73%) oraz ograniczenia bezrobocia (28,57%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na ochronę zdrowia (17,35%) oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi (14,29%).

Tabela 32. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

36,73%	zapewnienie opieki w żłobkach
28,57%	ograniczanie bezrobocia
17,35%	ochrona zdrowia
14,29%	przeciwdziałanie alkoholizmowi
12,24%	zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
10,20%	przeciwdziałanie ubóstwu wspieranie rodzin wielodzietnych przeciwdziałanie przemocy domowej i ochrona osób doznających przemocy domowej
9,18%	wsparcie osób starszych
6,12%	przeciwdziałanie narkomanii
4,08%	pomoc osobom niepełnosprawnym
3,06%	zapewnienie opieki przedszkolnej
2,04%	zapobieganie bezdomności

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Końskowola została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Końskowola w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców.

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego oraz wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości. Misja określona została w następujący sposób:

Misją Gminy Końskowola jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, zmierzająca do zapewnienia pożądanej jakości życia.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest, bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania dokumentu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2023 rok, natomiast na wartość docelową 2032 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny oraz pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo;
- 1.1.2 Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;

1.1.5 Upowszechnianie i rozwój idei rodzin wspierających jako formy wsparcia dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;

1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);

1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych/niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych oraz udzielanie stypendiów socjalnych;

1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;

1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;

1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;

1.3.5 Prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego.

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;

1.4.2 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych;

1.4.3 Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2025-2032

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Końskowola, Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psycholodzy i terapeuci, organizacje pozarządowe

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń OPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba zatrudnionych asystentów rodziny;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych/wspierających;
- Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym OPS udzielił pomocy finansowej;
- Liczba rodzin wielodzietnych korzystających z Karty Dużej Rodziny;
- Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;

- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe;
- Liczba zrealizowanych programów/projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach z zajęć pozalekcyjnych;
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- Liczba placówek służby zdrowia na terenie gminy;
- Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2032 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS	OPS	129 rodzin	120 rodzin
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	OPS	23 rodziny	20 rodzin
Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	OPS	1 asystent	1 asystent
Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną	OPS	49 rodzin	50 rodzin
Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	OPS	646 rodzin	650 rodzin
Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych	OPS	14 dzieci	12 dzieci
Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym OPS udzielił pomocy finansowej	OPS	23 rodziny	25 rodzin
Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z ogólnopolskiej KDR	OPS	73 rodziny	80 rodzin
Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z poradnictwa	OPS	9 osób	8 osób
Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych	UG, OPS	6 inicjatyw	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe;	Placówki oświatowe	30 nauczycieli	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inwestycji na rzecz szkół	UG, placówki oświatowe	8 inwestycji	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego	placówki oświatowe	70 dzieci	85 dzieci
Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych	placówki oświatowe	200 dzieci i młodzieży	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	OPS, ośrodki zdrowia z terenu gminy	5 programów	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba placówek służby zdrowia na terenie gminy	UG, OPS	1 placówka	1 placówka
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego	UG, OPS, ośrodki zdrowia z terenu gminy	3 kampanie	1 kampania na 2 lata w okresie trwania strategii

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców;
- 2.1.2 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej OPS;
- 2.1.3 Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa;
- 2.1.4 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.5 Zapobieganie problemom niedożywienia mieszkańców poprzez realizację programów rządowych;
- 2.1.6 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach;
- 2.1.7 Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.3 Objęcie pomocą OPS rodzin dotkniętych problemem bezrobocia;
- 2.2.4 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.5 Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia;

- 2.2.6 Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- 2.2.7 Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- 2.2.8 Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.9 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu;
- 2.2.10 Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów).

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.3.1 Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Gminy Końskowola;
- 2.3.2 Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc;
- 2.3.3 Wsparcie materialne osób bezdomnych;
- 2.3.4 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych z terenu gminy.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2025-2032

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, Urząd Gminy Końskowola, Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- Liczba organizacji z terenu gminy działających na rzecz osób ubogich;

- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba osób lub rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych;
- Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat;
- Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego;
- Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2032 rok
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	OPS	55 rodzin	50
Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	OPS	41 dzieci	Planowane zmniejszenie
Liczba organizacji z terenu gminy działających na rzecz osób ubogich	UG	8 organizacji	10 organizacji
Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	OPS	37	30
Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	OPS	35 uczniów (32+3 zasiłki)	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych	OPS	83 rodzin	80 rodzin
Liczba osób bezrobotnych	GUS	169 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	GUS	69 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego	PUP	22	Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	OPS	28 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie

Liczba placówek sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat	UG	0	1 placówka
Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo	PUP	8 szkoleń	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności	OPS	4 osoby	3 osoby
Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej	OPS	5 osób	2 osoby

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom oraz przemocy domowej

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień;
- 3.1.2 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.3 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.4 Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.5 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- 3.1.7 Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.9 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej;
- 3.2.2 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie gminy;
- 3.2.3 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska);
- 3.2.4 Tworzenie miejsc pobytu dla osób doznających przemocy (mieszkania socjalne, mieszkania chronione);

- 3.2.5 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej;
- 3.2.6 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc domową;
- 3.2.7 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- 3.2.8 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2025-2032

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Końskowola, Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji w Puławach, poradnie terapii uzależnień, placówki oświatowe, psychologzy, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba wniosków o leczenie odwykowe;
- Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;

- Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy;
- Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej;
- Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku;
- Liczba dzieci doznających przemocy domowej;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy domowej;
- Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy domowej.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2032 rok
Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym wszelkie uzależnienia	OPS	1 raport	1 raport w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień	OPS	16 beneficjentów	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych	OPS, GKRPA	3 pakiety	Min. 1 pakiet na rok w okresie trwania Strategii
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	GKRPA	15 rozmów	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin korzystających z pomocy w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym	GKRPA	10 osób	Planowany wzrost
Liczba wniosków o leczenie odwykowe	GKRPA	15 wniosków	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień	UG	3 organizacje	3 organizacje
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień	GKRPA, OPS	1 szkolenie	2 szkolenia
Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	GKRPA	1 kontrola	2 kontrole

Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	3 kampanie	3 kampanie na rok w okresie trwania Strategii
Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	3 programy	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej	OPS, GKRPA	1 raport	1 raport w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej	OPS	0 rodzin	2 rodziny
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	OPS, ZI, Policja	21 rodzin	25
Liczba dzieci doznających przemocy domowej	OPS, ZI	3	1
Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy domowej	OPS	2 pakiety	3 pakiety
Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	OPS, ZI	3 osoby stosujące przemoc domową	5
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej	OPS, ZI, placówki oświatowe	2 kampanie	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	OPS, ZI, placówki oświatowe	2 szkolenia	utrzymanie na zbliżonym poziomie

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb tych osób;
- 4.1.2 Udzielanie wsparcia finansowego oraz rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez OPS;
- 4.1.3 Współfinansowanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osoby niesamodzielnej, w tym usług asystentów osób niepełnosprawnych;
- 4.1.4 Tworzenie nowych miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych;
- 4.1.5 Wydzielenie mieszkań chronionych dla osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku, osób z niepełnosprawnościami lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 4.1.6 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.7 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- 4.1.8 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.9 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.10 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.11 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagającymi wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON);

4.2.3 Podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2029

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy Końskowola, Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli, Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, placówki kulturalne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba osób biorących udział w Programie "Opieka Wytchnieniowa";
- Liczba osób biorących udział w Programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;

- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba wolontariuszy;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Wzrost aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2023 rok	2032 rok
Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy	OPS	1 diagnoza	Min. 1 w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	OPS	55 rodzin	60 rodzin
Liczba osób biorących udział w programie „opieka wytchnieniowa”	OPS	13 osób	15 osób
Liczba osób biorących udział w programie „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	OPS	27 osób	30 osób
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby	OPS	72 osoby	80 osób
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	OPS	47 osób	52 osoby

Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	UG, OPS, placówki oświatowe, placówki kulturalne	3 kampanie	3 kampanie na rok w okresie trwania Strategii
Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych	UG, OPS	4 kampanie	Min.1 w okresie trwania Strategii
Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	UG	6 organizacji	8 organizacji
Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół	UG, OPS, placówki oświatowe	8	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	UG, OPS, placówki kulturalne	6 działań	5 działań rocznie w trwania Strategii
Liczba wolontariuszy	OPS	0 osób	1 osoba
Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	PUP	2 osoby	Uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności gminy jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców;
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa;
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- zmniejszenia skali przemocy domowej;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześnie działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki,
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 33. Analiza ryzyka dla Gminy Końskowola

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	średni
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	niski
społeczny	brak motywacji osób, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	angażowanie mieszkańców z terenu Gminy Końskowola w działania w ramach programów	średni

		zmierzających do wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	średni
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu samorządowego, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu Gminy Końskowola,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 34. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2024 rok	9 251 200
2025 rok	9 745 800
2026 rok	10 233 090
2027 rok	10 744 744
2028 rok	11 628 198
2029 rok	12 209 607
2030 rok	12 820 087

2031 rok	13 461 091
2032 rok	14 134 145

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Gminy Końskowola oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2027 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy Końskowola, Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli, Powiatowy Urząd Pracy w Puławach, Komenda Powiatowa Policji w Puławach, placówki oświatowe, placówki kulturalne oraz placówki służby zdrowia.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy Końskowola.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza Końskowoli lub Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie gminy organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to

jedną z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Końskowoli.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032, dostępny będzie na stronie internetowej:

- Biuletyn Informacji Publicznej- Gmina Końskowola,
- Urząd Gminy Końskowola.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Końskowola na lata 2025-2032, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronie internetowej wraz z załącznikami.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032, to najważniejszy dokument stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej, określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwoli na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami samorządowymi i samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola jest dostosowana do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, pomocy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami oraz sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2019-2023.....	13
Tabela 3. Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym w latach 2019-2023.....	14
Tabela 4. Wychowanie przedszkolne	17
Tabela 5. Szkoły podstawowe na terenie gminy.....	18
Tabela 6. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.	24
Tabela 7. Przestępstwa na Gminy Końskowola.....	25
Tabela 8. Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie	26
Tabela 9. Liczba osób pracujących w latach 2019-2023	34
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe	36
Tabela 11. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Końskowola	41
Tabela 12. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej	46
Tabela 13. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	47
Tabela 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	47
Tabela 15. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2019-2023	50
Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	56
Tabela 17. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Końskowoli.....	57
Tabela 18. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	63
Tabela 19. Podział mieszkańców ze względu na wiek	64
Tabela 20. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	70
Tabela 21. Analiza pomocy udzielonej w formie wsparcia asystenta w latach 2021-2023	78
Tabela 22. W związku z procedurą „Niebieska Karta”	85
Tabela 23. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową ..	86
Tabela 24. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	87
Tabela 25. Liczba szkoleń	87
Tabela 26. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.....	91
Tabela 27. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne	91

Tabela 28. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	92
Tabela 29. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy	98
Tabela 30. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym.....	99
Tabela 31. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów	100
Tabela 32. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	113
Tabela 33. Analiza ryzyka dla Gminy Końskowola	137
Tabela 34. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Końskowola na lata 2025-2032	139

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Gminy Końskowola.....	12
---	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2023 roku	13
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2023 rok	16
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	19
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?	22
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?	30
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	32
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy?.....	33
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2019-2023 – dane GUS.....	35
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie gminy?	42
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Gminie Końskowola?	43
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	51
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	52
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?	54

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	54
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	58
Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii	60
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	65
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	65
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami?	72
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?	73
Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie gminy?	73
Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	74
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	76
Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej.....	79
Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?.....	88
Wykres 26. Czy w szkole spotyka się Pani/Pan z aktami agresji i przemocy wśród uczniów?.....	99

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
3. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;

4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
5. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
6. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
8. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
9. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
10. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
11. Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2022-2027;
12. Raport o stanie Gminy Końskowola na 2022 rok;
13. Raport o stanie Gminy Końskowola na 2023 rok;
14. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
15. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 – 2030;
16. Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Puławskim na lata 2023–2030;
17. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
18. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku;
19. Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011;
20. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
21. Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9;

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl>;

2. <https://www.gov.pl>;
3. <https://www.cbos.pl>;
4. [https://pulawy.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla
niepelnosprawnych](https://pulawy.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych).